

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ: ΗΛ. Π. ΒΟΥΤΣΕΡΙΔΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ-ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ

Περίοδος Β' — Έτος Α'ον (16ον) | ΑΡΙΘ. 8 (617) | Σάββατον, 2 Φεβρουαρίου 1919.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ο ΝΟΥΜΑΣ : Οι νέες Φορολογίες.
 ΩΡΤΗΣ ΚΑΛΗΜΑΣ : Μυστικό Βράδι (Ποίημα).
 Λ. ΠΑΥΛΙΔΗΣ : Το Κοινωνικό Πρόβλημα. (Μέρος Δεύτερο.)
 ΗΓΙΣ ΘΕΡΟΣ : Κρητικά Τραγούδια.
 Η, ΚΗΡΚΑΒΙΤΣΑΣ : Το 'Αναγνωστικό Γ'. Δημοτικού.
 ΓΚΑΙΤΕ : Μυθόν (Συνέχεια.—Μεταφρ. Ηλ. Π. Β.)
 ΠΙΚΡΑΓΚΗΘΗΣ-ΤΥΜΦΡΗΣΤΟΣ : 'Επιγράμματα
 ΑΥΡΑ ΘΕΡΟΥ : 'Η πρότυπη Στρατιωτική 'Ορχήστρα.
 ΑΝΘΩΜΙΟΣ : 'Ηθικά Παραγγέλματα.

Ο ΝΟΥΜΑΣ : Φαινόμενα και Πράγματα.
 Η. ΡΕΡΚΙΝΓ : Κοινοβούλια ή Σοβιέτ.
 ΣΠΥΡΟΣ ΝΟΤΑΡΙΟΣ : 'Οψιμο μοιρολόγι (ποίημα).
 Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ : Τα πρώτα Σαβατόβραδα.
 ΚΩΣΤΗΣ ΚΗΡΚΑΒΙΤΣΑΣ : 'Ο 'Αλησμόνητος.
 Π. ΜΙΡΒΑΝΗΣ : La Curiosité du peuple.
 Β. ΖΗΝΩΝ : Στο θάνατο του Π. Ροδοκανάκη (ποίημα.)
 ΑΠΟ ΒΑΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΑΟΜΑΔΑ. — 'Ελληνική φιλολογία. — Ξένα Φιλολογία. — Χωρίς Γραμματόσημο.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΕΜΠΟΡΙΟΥ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ

Συσταθείσα δια του από 24 'Ιουνίου 1916 Βασιλικού Διατάγματος.

ΕΔΡΑ ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

Κεφάλαιον έγκεικριμένον Δραχ. 10,000,000

Κεφάλαιον έκδοθέν . . . » 3,000,000

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΠΛΗΤΗΙΑ ΘΗΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ

Τηλεγραφική διεύθυνσις «Πειραιή».

Η ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ, ενεργεί παντός είδους Τραπεζιτικής εργασίας.

ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΕΙ ΤΗΝ ΕΙΣΠΡΑΞΙΝ Συναλλαγματικών, Γραμματίων, Φορτωτικών, Ναύλων, 'Αδα

Τοκομεριδίων κλπ.

ΠΡΟΕΞΟΦΛΕΙ Συναλλαγματικές και 'Εμπορικά γραμμάτια.

ΧΟΡΗΓΕΙ ΔΑΝΕΙΑ επί ενεγύρω 'Εμπορευμάτων, και Χρεωγράφων

ΔΕΧΕΤΑΙ ΠΡΟΣ ΦΥΛΑΞΙΝ χρεώγραφα και λοιπάς αξίας, επίσης έμπορεύματα εις τας αποθήκας της

ΑΓΟΡΑΖΕΙ ΚΑΙ ΠΩΛΕΙ Συναλλάγματα επί του 'Εξωτερικού, Χρυσόν και Χαρτονομ. Ξένων Κρατών.

ΕΚΔΙΔΕΙ ΕΠΙΤΑΓΑΣ Δι' οδους τας πόλεις της Νέας και Παλαιάς 'Ελλάδος.

Πιστωτικές επιστολάς επί του 'Εξωτερικού και του 'Εσωτερικού.

ΕΝΕΡΓΕΙ ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ Ταχυδρομικά και Τηλεγραφικά απλά ή και έναντι φορτωτικών.

ΑΓΟΡΑΖΕΙ ΚΑΙ ΠΩΛΕΙ Λαχειοφόρους όμολογίας της 'Εθνικής Τραπέζης της 'Ελλάδος, αγοράζει

τοκομερίδια χρεωγράφων.

ΕΚΤΕΛΕΙ έντολάς έν τῷ Χρηματιστηρίῳ έν 'Αθήναις ώς και έν τῷ 'Εξωτερικῷ.

ΔΕΧΕΤΑΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ Ταμειυτηρίου, όψεως εις Δραχμάς, όψεως εις Συναλλάγμα 'Εξωτερικού επί προθεσμία.

ΕΚΔΟΣΙΣ « ΤΥΠΟΥ »

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ - ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ, ΒΗΡΗΝΑΙ.

★ ΤΙ ΓΡΑΦΟΥΝ ΟΙ ΑΛΛΟΙ ★

Η ΠΕΝΘΕΡΑ ΤΟΥ κ. ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ

...—Τί άλλο θά συντελέση εις τήν λύσιν τοῦ γλωσσικοῦ μας ζητήματος;

— Ἡ συγγραφή καλῶν ἔργων. Ἡ λογοτεχνία μας εἶνε πτωχή. Πελογράφοι καί ποιηταί δέν ἐπικοινωνοῦν μέ τὸ μέγα δημόσιον. Καί τὸ λάθος εἶνε ἰδικόν των. Πρέπει νά γράφουν δι' ὅλον τὸν κόσμον. Ὁ Σοφοκλῆς, ὁ Αἰσχύλος, ὁ Εὐριπίδης ἀνεγίνωσκον τὰ ἔργα των εἰς τὰς μεγάλας πανηγύρεις καί ἐζήτουν τήν κοινήν ἐπιδομασίαν. Ὁ Γραῖτε καί ὁ Σίλλερ ἀναγινώσκονται ἀπὸ ὅλους τοὺς Γερμανούς, διότι ἀπειθύνονται εἰς τήν ψυχὴν τοῦ ἔθνους των. Καί ἐγὼ αὐτὸ ἐπιζητῶ εἰς τὰ ἱστορικά ἔργα μου. Ὅταν ἔγραφα διὰ τὰ «Πάτρια» ἐδιάβαζα πρῶτον τὰ χειρόγραφα μου εἰς τήν πενθεράν μου καί ἐζήτουν νά μάθω ἀν τὰ ἐννοή.

— Ἦτο μορφωμένη ἡ κυρία πενθερά σας;

— Ὅχι πολύ. Καί ὅταν δέν ἐννοεῖ τίποτε, τὸ μέτεβαλλον ἀμέσως.

— Ἐξαιρετα. Ὡστε ἡ ποιήσις τοῦ κ. Παλαμά, τοῦ κ. Γρυπάρη κλπ.;

— Δέν θά ζήσουν, διότι δέν ἐννοοῦνται ἀπὸ τὸν λαόν. Ἀκόμη καί ἡ ποιήσις τοῦ Σολωμοῦ. Πόσοι γνωρίζουν πολλὰ ποιήματα τοῦ Σολωμοῦ;

(Ἀθήναι)

ΚΑΠΝΑ
ΣΙΓΑΡΕΤΑ ΜΕΞΗ

ΕΞΕΔΟΘΗΣΑΝ:

ΟΙ ΓΥΡΙΣΜΟΙ

ΣΥΛΛΟΓΗ ΠΟΙΗΜΑΤΩΝ

τοῦ ΡΩΜΟΥ ΦΙΛΛΥΡΑ

Πωλοῦνται εἰς ὅλα τὰ βιβλιοπωλεῖα.

Δραχ. 3.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΠΑΓΓΕΛΙΑΣ

Κατόπιν παραλήψεων πολλῶν κυριῶν καί δεσποινίδων,

Η Κ^α ΘΕΩΝΗ ΔΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

ἀπεφάσισε νά σχηματίσῃ τάξεις ἀπαγγελίας (cours). Τὰ μαθήματα ἀρχίξουν ἀπὸ 1^{ης} Φεβρουαρίου ἐν. ἔτ. Πληροφορία καί ἐγγραφαί καθ' ἐκάστην ὁδ. Ζήνωνος 1, ὄρα 3—5 μ. μ.

Ἐκτὸς τῶν τάξεων (cours) δίδονται καί ἰδιαίτερα μαθήματα.

ΛΑΧΕΙΟΝ
ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ

Ἡ Πρῶτη κλήρωσις τοῦ Λαχείου τοῦ Ἐθνικοῦ στόλου καί τῶν Ἀρχαιοτήτων θά γίνῃ ἀνυπερθέτως τήν Κυριακὴν 24 Φεβρουαρίου 1919 (9 Μαρτίου 1919).

Σύνολον κερδῶν δραχμαὶ 200,000

Μέγα κέρδος δραχμαὶ 80,000

ΕΝΤΟΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ

Εἰς τὴν Δ' καί Ε' σειρὰν ἐξεδόθησαν γραμμάτια ἀξίας

100,000 — 10,000 — 1,000

500 ΚΑΙ 100

ΔΡΑΧΜΩΝ

Πωλοῦνται εἰς ὅλας τὰς Τραπεζὰς Ἀθηνῶν, Πειραιῶς, Θεσσαλονίκης, Πατρῶν, Κερκύρας, Βόλου, Σύρου καί Καλαμῶν.

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' - ΕΤΟΣ Α^{ον} (16^{ον})

Ἀθήναι, Σάββατον 2 Φεβρουαρίου 1919

ΑΡΙΘ. 8 (617)

ΟΙ ΝΕΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΕΣ

Οι νέες φορολογίες πού ψηφιστήκανε στην τελευταία Βουλή, μπαίνουνε σ' εφαρμογή. Οι φορολογίες είναι βαριές. Βέβαια, αν ή Πολιτεία εΐτανε σοσιαλιστική, θά εΐχανε κάποιαν άλλην διαρρύθμιση. Μά κ' έτσι ὅπως διατυπώθηκαν γιά τήν ὥρα αὐτές οι φορολογίες, στην ιδιοκτησία, στό εισόδημα και στις κληρονομίες, μποροῦνε νά χαρακτηριστοῦνε σά μιὰ καλή ἀρχή, σά μιὰ δοκιμή γιά γενναιότερες ἀργότερα μεταβολές.

Ὁ ἐπίσημος αὐτός τρόπος τῆς φορολογίας, πού ἐφαρμόζει τὸ Κράτος, ἀπὸ ἀνάγκη, ἀπὸ δικαιοσύνη γιά μιὰν ἰσότητα στὰ βάρη τοῦ λαοῦ, εἶναι ἴσα ἴσα ὁ καλύτερος ἀπολογητῆς τῆς σοσιαλιστικῆς ἰδεολογίας. Τί ἀπλούστερο και τί πιὸ δίκαιο, νά παίρνει τὸ Κράτος, γιά τὰ μεγάλα του και φοβερά ἐξοδα πού τοῦ δημιουργήσανε οἱ τελευταῖοι σκληροὶ καιροί, νά παίρνει ἀπὸ κείνους πού εἶναι σὲ θέση νά δώσουνε.

Οἱ παραλήδες ἀρχίσανε κι ἀνησυχοῦνε. Στοχάζονται μὲ τέτοιο τρόπο: «Γιατί νά μοιράζω, βρε ἀδερφέ, τὴν περιουσία μου μὲ τὴν ψωροκόσταίνα; Μὲ τί δικαίωμα ἔρχεται και μοῦ τραβᾷ μερικὸ ἀπὸ τίς χιλιάδες μου;» Μὲ τὸ δικαίωμα πού ἔχει τὸ σημερινό, τὸ μοτέρο Κράτος, νά δώσει μιὰ ψίχα ζωῆς κι ἀνάσας στὴ χλιοβασανισμένη και χλιομαραζωμένη ἀπὸ τὴ δουλειὰ φτωχολογία, παίρνοντας ἀπὸ τὸ καταφορτωμένο τραπέζι τοῦ μεγαλοἰδιοκτητῆ, τοῦ μεγαλέμπορου, τοῦ μεγαλοβιομήχανου.

Γιατί οἱ περισσότεροι ἀπ' αὐτοὺς εἶναι χορτασμένοι κ' εὐτυχισμένοι, ἐπειδὴ μόνο ἔτυχε νά γεννηθοῦνε σὲ παλάτι πλουτοκράτη, κι ὄχι σὲ σπῆτι προλεταρίου ἢ σὲ καλύβι χωριάτη. Κ' εἶναι δίκιο αὐτοὶ νά πλερώσουνε τοὺς σακάτηδες τοῦ πολέμου, πού πήγανε και πάθανε και ὑποφέρανε και σημαδευτήκανε, γιά νά τοὺς φυλάξουνε περιουσίες κι ἀγαθὰ ἀπὸ τὴν ὄρεξη τοῦ κατακτητή.

Ἀκόμα, αὐτοὶ εἶναι δίκιο νά πλερώσουνε και τοὺς σακάτηδες τῆς τσέπης, ὅσους πάθα-

νε οἰκονομικὴ καταστροφή ἀπὸ δουλειὲς ποι' σβήνουνε ὀλότελα μὲ τοὺς πολέμους, ἐνῶ ἀπὸ τὴν ἴδια ἀναμπουμπούλα ἄλλοι στὰ καλά καθούμενα και χωρὶς καμμιά προσπάθεια και κανένα κόπο πλημμύρισαν ἀπὸ χρυσάφι.

Νά μὲ τί τρόπο σκέφτεται ἓνα ἀστικὸ κράτος, σὰν τὸ δικό μας, γιά νά φτάσει σ' ἀποτελέσματα πού δὲ στέκονται πολὺ μακριὰ ἀπὸ τίς καινούριες κοινωνιστικὲς θεωρίες, πού συγκινοῦνε σήμερα ὅλους τοὺς ἀληθινὰ πολιτισμένους λαούς. Καὶ γιά τὴν ὥρα κάτι σημαίνει μιὰ τέτοια δικαιοσύνη πού τὴ σημασία τῆς ὑψώνει τὸ Κράτος, σκύβοντας στὴν ὀλοφάνερη Ἀνάγκη.

Ο ΝΟΥΜΑΣ:

ΜΥΣΤΙΚΟ ΒΡΑΔΙ

Στὸ κύμα πλάϊ
Ποῦ ἀχνογελάει
Σμιχτὰ τὰ χέρια κ' οἱ καημοὶ μας,
Και στὸν ἀφρὸ
Ποῦ τὸ ἀλαφρὸ
Τ' ἀγέρι φέρνει τὴν πνοή μας,
Ἐλα γλυκὰ
Και μυστικὰ
Νά νοιώσουμε τὸ θεῖο βράδι
Μὲς στὴν ψυχὴ
Μας νά χυθῆ
Μὲ τῆς γαλήνης τ' αὔλο χάδι.
Και σὰ σπηλιὰ
Πλατειὰ ἀγκαλιὰ
Ἐς γέρρη ἢ νύχτα ὀλόγυρὰ μας
Κι ἄς στάξῃ ἀγνὴ
Κάθε ἀστρινὴ
Ἄχτιδα μέσα στὴν καρδιά μας.
Ἐτσι γυρτοὶ
Κι ὄνειρευτοὶ
Τοῦ πόθου ἄς πιούμε τὸ ποτήρι
Κι' ὡς σὲ βωμὸ
Χωρὶς σωμὸ
Ἐς καιὴ ἢ Ἀγάπη θυμιατήρι.
Κι' ὅταν στερονὸς
Ὁ αὐγερινὸς
Πᾶ στοῦ βουνοῦ σκάση τὴν ἄκρη,
Μὲς στὴ σιωπὴ
Σὰν ἀστραπὴ
Ἐς πῶ ἀπ' τὰ μάτια σου τὸ δάκρυ.

ΜΗΤΣΗΣ ΚΑΛΑΜΑΣ

ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΣΤΗ ΡΩΣΣΙΑ

Το Κοινωνικό πρόβλημα κατέχθηκε στην άπεραντη, τη πολυσύνθετη, την ωμή, την ανιστοριολόγητη τουτη χώρα με το φανατισμό, το πείσμα και τη ψύχωση που χαρακτηρίζουν το πνευματικό ξύπνημα των πρωτογεννητων παθιασμενων, όταν τούτοι πάρουν με τις εναντιότητες και την εξέλιξη συνείδηση των αντινομιών της ζωής τους. Και στη βάση τουτη δούλεψαν όλοι οι εργάτες της κοινωνικής αναμόρφωσης των Ρώσων. Και το βλέπουμε τούτο φανερά χωρίζοντας τού Ρωσικόν Έπαναστασιολόγιστ' οτά πρωτεϊκά έλατήρια του. Όσο για τού δρόμο που τράβηξε τούτος εύκολα κατανοούμε τις άφορες, δίνοντας τη προεπούμενη αξία οτά θετικά κι άρνητικά στοιχεία, που άποτελούν σήμερα την πνευματική κ' εϋδαιμονιστική σκοπιμότητα των λύσεων, που οτά τέλος της μακρόχρονης προσπάθειας του βρήκε, και των άποφασεων, που μονάχος του έλαβε, ύστερ' άπ' τόν παγκόσμιο πόλεμο, άψηφώντας την οικουμενική Παράδοση, ο Μαξιμαλισμός του Λεβιν, τού Ζηνόβιεφ και τού Τρότσκι.

Κι' ή άποδοχή τού Μαξιμαλισμού της Ρωσικής Έπαναστατικής Τριανθρίας άπ' την ολότητα των Ρώσων στίς πολιτείες και στίς άγροτικές περιοχές δέν έχει— και πρέπει να τού νοιώσουν βαθειά κι' ισοόροπα αυτό όλοι οι Λαοί της Γης που έχουν άμεση ή έμμεση έπαφή με την Ρωσικην Έπανάσταση — καμμία σημασία για τού παρόν και τού μέλλον για τη σημερινή ένυποστάτωση και για την εξέλιχτικότητα τού Μαξιμαλισμού. Η κοινωνιολογική ψυχολογία κι' ή έρμηνευτική δογματολογία των φυλετικών εκδηλώσεων μās βοηθούν ρεαλιστικώτατα να καταλάβουμε την αίτια.

Στη Ρωσσία— την άπεραντη, την πολυσύνθετη, την ωμή, την ανιστοριολόγητη ξαναλέμε— δουλεύει και κυριαρχικά έπικρατεί ο ψυχισμός των μαζών. Η θεωρία βοηθάει μονάχα την κίνηση των Ίδεών. Δέν τήνε δημιουργεί όμως ούτε την προστατεύει σαν όπλο και σαν δυναμικός παραστάτης. Γι' αυτό ή Ρωσική έθνολογία και ήθολογραφία μās διδάσκουν πώς εκεί οι όγλοι των πόλεων, οι μάζες των μουζικών δουλεύουν τις Ίδέες σαν όμοιώματα θεϊκών άποκαλύψεων. Ο κεντρικός πυρήνας τού ψυχισμού τους άκριβώς γι' αυτό άποτελείται από μιάν συμπίκνωση έπιθυμιών. Ο Λαός των Ρώσων μοιάζει στην ολότητα των ψυχοσυνθετικών άναλογιών με τόν παλιό Λαό των Έβραίων. Ένα σύνολο πόθων δουλεύει κάτω άπ' τη βαρεία μαγγανία των συμβόλων. Πρωτόγονοι ζωικοί οργανισμοί οι Ρώσοι άρχίζουν την εκδήλωση τους από μιάν σκιασμένην ύλοφροσύνη και την άποτελειώνουν μ' έναν άποπνευματωμένον εϋδαιμονιστικόν όργανισμό. Σ' αυτόους ή εύλογία της Γης, ή χάρη των Ούρανών τούς δίνεται, τούς έρχεται σαν πλούσια καρπερή και θραυερή βροχή μάννα. Και γενικά ο Ρώσος όλων των τύπων, όλων των ουσιαστικώτων, όλων των μορφών, ο εργάτης, ο άστός, ο μουζικός, ο πολίτης, ο Χριστιανός, ο ιδεολόγος, ο φιλελεύτερος, ο θεωρη-

τικός, ο έπιστημονιστής, ο έπαναστάτης, ο άπόλυτος, ο μινιμαλιστής, ο μαξιμαλιστής, ο μηδενιστής είνε πρώτ' άπ' όλα ειωκολάτρης οσο ενστικτο και στην όρμη. Η παληα, άμολευτη αξία της ζωής βράζει οτά γερά του κντταρα σαν τού παλιό κρασι οτα παληά άσκιά. Κ' είν' έτσι σαρκολάτρης, χωματολατρης, φυσιολατρης, ήδονολάτρης. Ενστικτο όμως ή όρμη προπαντός. Η σάρκα του άποπνευματώθηκε; γίνεται ιδεολατρης και βρυχανικός. Η ήσσην γητεψε την ψυχη του; στυλώθηκε και μαρμάρωσε σε ιδεολατρη και φανατικό. Πάντα όμως βρυκολακιάζει οτά ψυχομóρια του, στίς ίνες του ή σημασία των πόθων του, τού νόημα της οντότητας του.

Κι' ακολουθεί στίς μεγάλες του ώρες πάντα τυφλά, άσοφα, άβούλητα μι φυσικά, σταθερά πρωτόγονα τις όρμες του, όχι τά πάθη του. Αυτό συνέβη με τόν Άπολυταρχισμό, την Κακοδιοίκηση, την Παπαδοκρατία. Δέν τά κντταξε, δέν τά έρμήνεψε τά κοινωνικά αυτά φαινόμενα τ' άποδέχτηκε. Και τού εξαισιώτερο, όσάκις τά τέρατ' αυτά τού Κοινωνικού Βούρκου λισσούσαν και χυμούσαν κατ' έπάνω του και τού ξέσκιζαν τη σάρκα ίσα με την ψυχή, αυτός τούς άφοσιωνόταν φανατικώτερα, δυναμικώτερα πιο σύψυχα και πιο σύγκορμα. Γιατί ένστικτώδικα τότες ο Ρώσος κατώρθωνε να ισορροπίζεται άνάμεσα στην ύλοφροσύνη του και τόν ψυχισμό του. Δούλευεν άκληρος, άστεγος, σκλάβος αυτός, τά παιδιά του, ή γυναίκα του ή οικόγενεία του, ή γενιά του χρόνια και χρόνια, εκατονταετηρίδες όλόκληρες για τού κέφι τού δυνάστη του, ίκανοποιημένοι άτομικά και συνολικά. Μά ή πολιτική, ή κοινωνική κ' ήθική ζωή των τυράννων του άπ' τά πρωτοχριστιανικά χρόνια ίσα με τούς ναπολεόντιους πολέμους κ' έκειθε σ' όλες τις σταυροφορίες των Τσάρων, ίσα με την εποχή μας τόν άφισαν ψυχικά άγγιχτο. Γι' αυτό ούτε είχε, ούτε σχημάτισε, ούτε ποτέ του θά σχηματίσει ιστορική συνείδηση. Αυτός κνττούσε, λιβάνιζε, λάτρευε παράξενα, άπόκοσμα, μυστηριακά τά είδωλά του κάνοντας τη δουλειά του περίφημα. Ήταν άπόλυτα εύχαριστημένος άφού έρχόταν σ' έπαφή με τη γης, γενόταν τά προϊόντα της, εύρισκε γυναίκες ν' άλλάξη έπινε δότκα καινούρια, ίκανοποιόταν τέλος πάντων κι' όλ' αυτά με την άβεια της Άπολυταρχίας της κακοδιοίκησης και της παπαδοκρατίας.

Κι' όταν φύσηξε οτά πολιτισμένα κέντρα της Ρωσσίας ο ζωογόνος άέρας τού γαλλικού φιλελευθερισμού κι' άρχισαν οι πρώτοι Ρώσοι να δουλεύουνται και να δουλεύουν πνευματικά, άμέσως πήρε τ' άπάνω ο ρωσικός ψυχισμός. Όλη ή θαυμαστή ρωσική φιλολογία άποδόθηκε στίς φυλετικές της άφετηρίες. Γι' αυτό κάθε γερός Ρώσος πνευματικός άνθρωπος είνε πρωτότυπος. Γι' αυτό τίποτε δέν τότε δεσμεύει με τις έπιρροές που τού ξύπνησαν έξωτερικά τά πνευματικά έλατήρια. Κι' όλη ή Ρωσική πνευματική εργασία στράφηκε σε μιάν έπίμονη, φανατική, άσύντριφτη προσπάθεια να φέρη ένα καινούργιο πάνθεν άποκαλύψεων στίς ρωσικές μάζες. Και φυσικά οι πνευματικοί άνθρωποι της Ρωσσίας στράφηκαν κατ' εναντίο της Άπολυταρχίας. Ο βίος τού μουζικού, οι βιωτικές κι' οι βιολογικές του συνθήκες έθρεψαν την πρώτη πείνα του ύστερ' άπ' τού πνευματικό του ξύπνημα. Υλοφρονομός χαρακτηριστικός. Κι' όταν ο ψυχισμός του — πλούσια άστέρρευτη πηγή για κάθε άνώτερη

καλλιτεχνική και φιλολογική ιερότητα και πνευματικότητα— ξαντάνεψε μέσ' απ' τη θαθεία νάρκη τῆς μυστηριακῆς γητειᾶς τῶν Ρωσικῶν ἐνοστίχων του, τότες ὁ Ρώσος πνευματικὸς ἄνθρωπος δοκίμασε καὶ τὴν ἀνάγκη τῶν γενικῶν βιολογικῶν μεθόδων. Κ' ἔγινε φυσικώτατα πανσλαβιστῆς, Μαρξιστῆς, διεθνιστῆς.

(Ἔχει συνέχεια)

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΠΑΥΛΙΔΗΣ

ΚΡΗΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΔΙΓΕΝΗ

Ὁ Διγενὴς ψυχομαχεῖ κ' ἡ γῆς τόνε τρομάσει,
Κ' ἡ πλάκα τὸν ἀνατριχιά πού θά τότε σκεπάσει.
Μὴ ἐκεῖνὰ βαρεῖα πού κοίτεται, λόγια ἀντρεπωμένα λέει:
—Νᾶχεν ἡ γῆς πατήματα, κ' ὁ οὐρανὸς κερκέλια,
Νᾶ πάτιον τὰ πατήματα, νᾶπια τὰ κερκέλια,
Νᾶ βγῶ ψηλά στὸν οὐρανὸ, νὰ διπλωθῶ, νὰ κάτσω,
Νᾶ δώσω σείσμα τ' οὐρανοῦ, νὰ βγάλῃ μαῦρα νέφη,
Νᾶ βρέξῃ χιόνι καὶ νερὸ κ' ἀμάλαγο χρυσάφι!

Ο ΑΗΤΟΣ

Σὲ ψηλὸ βουνό, σὲ ριζιμιὸ χαράκι,
Κάθεται ἀητός, βρεμένος, χιονισμένος,
—Ὁ καινέμενος!

Καὶ περικαλεῖ τὸν ἥλιο ν' ἀνατείλῃ:
—Ἦλιε ἀνάτειλε, ἦλιε λάμψε καὶ δὸς μου,
Γιὰ νὰ λυώσουνε τὰ χιόνια ἀπ' τὰ φτερά μου,
Καὶ τὰ κροίσταλλα ν' ἀπὸ τὰ κράνυρά μου.

(ἀπὸ τῆ συλλογῆ ΑΓΙ ΘΕΡΟΥ)

ΤΟ ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Ὁ Καρκαβίτσας εὐχαριστῶντας μας μὲ γράμμα του γιὰ ὅσα γράψαμε στὴ σελ. 91 γιὰ τὸ ὑπέροχο «Ἀναγνωστικὸ τῆς Γ' Δημοτικῆς», μᾶς δίνει δυὸ ἀξιοσημειώτες πληροφορίες. Πρῶτα πὼς τὸ κείμενο τοῦ βιβλίου εἶναι ἐργασία κ' ἐκλογή τοῦ κ. Ἐπ. Παπαμιχαήλ (τοῦ γνωστοῦ Νῶντα Ἐλατου) καὶ πὼς αὐτός, ὁ Καρκαβίτσας δηλ., τίποτ' ἄλλο δὲν ἔκαμε (σὰ νὰ εἶναι λίγο καὶ μικρὸ αὐτὸ ποῦκανε!) παρὰ νὰ τὸ ρετουσάρει, νὰ κάμει δηλ. κατὰ καλύτερο, τελειότερο, καὶ πῶς γλωσσικῶς καλοσυνείδητο, ἀπὸ κείνο ποῦκαναν οἱ πέντε σοφοὶ τοῦ Ὑπουργείου πού κανόνισαν τὴ γλώσσα τῶν «Ψηλῶν Βουνῶν». Νὰ καὶ τὸ γράμμα τοῦ Καρκαβίτσα:

Ἀγαπητὴ Ταγκόπουλε,

Σ' εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὰ τόσα καλὰ λόγια πού ἔγραψες στὸν προχθεσινὸ «Νουμά», γιὰ τὸ «Ἀναγνωστικὸ τῆς Γ' τάξης τοῦ Δημοτικῆς». Ἐκαμες ὅμως ἓνα κακό νὰ βάλῃς ἀπὸ κάτω στὸ διήγημα πού πῆρες τ' ὄνομά μου, ἀφοῦ ξέρεις πὼς εἶνε καὶ ὁ κ. Παπαμιχαήλ. Βρίσκω λοιπὸν ἀφορητὴ χάριν τῆς ἀλήθειας νὰ σοῦ εἰπῶ, πὼς ὅλο τὸ κείμενο τοῦ βιβλίου εἶνε ἐργασία κ' ἐκλογή τοῦ κ. Παπαμιχαήλ. Ἐγὼ δὲν ἔκαμα ἄλλο παρὰ νὰ τὸ ρετουσάρω.

Ἀθήναι 22)1)19.

Γιὰ σου

Α. ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ

ΓΚΑΙΤΕ

ΜΙΝΙΟΝ

4—

Ὁ πληθυσμὸς τῶν περιχώρων εἶχεν ἔλθει ν' ἀγαθιστῆ τὸν πληθυσμὸ τῆς πολιτείας κ' ἡ ἀτυχεῖα τῶν ξένων καλλιτέχνων ἦταν μοναδική. Τὸ πῆδημα τῶν σπαθῶν καὶ τὸ πῆδημα τῶν βαρελιῶν μὲ τοὺς χάριτους πάτους ἔκαμε μεγάλη αἰσθησι. Ὁ ἡρακλῆς ἐμεγάλωσεν ὅσο δὲν παίρνει τὸ θάνασμά καὶ τὸν τρόμο, διὰν ξαπλώθηκε σὲ δυὸ ἀποχωρισμένες καρτέκλες μὲ τὸ κεφάλι στὴ μιά καὶ τὰ πόδια στὴν ἄλλη κ' ἔβαλεν ἐπάνω στὸ κορμί του, τὸ κρεμασμένο εἶσι ἀνάερα, ἓνα ἀμόνι, ὅπ' ἡ κάποιος δυνατὸς πεταλωτῆς ἔφτιασεν ἓνα πέταλο.

Ἐκαμιν κατόπι τὸ γύμνασμα τὸ γνώριμο μὲ τὴν ὀνομασία ἡράκλεια δύναμη. Μιὰ σειρὰ ἄντρες ἐφροναν ἀπάνω στυὸς ὄμους τοὺς ἄλλους ἄντρες, καὶ τοῦτοι μὲ τὴν σειρὰ τοὺς ἐκρατοῦσαν γυναῖκες καὶ παιδιὰ μὲ τρόπο πού νὰ σχηματίζον ἓνα εἶδος ἀνθρώπινης πυραμίδας, πού ἐτέλιωνε μ' ἓνα παιδί ὀρθὸ στὴν κορυφῆ τῆς, ὥστε καὶ σχηματίζῃ τὸ πόμολο ἢ τὸν ἀνεμοδείχτη τοῦ οἰκοδομήματος. Ἦταν ἡ πρώτη φορὰ, πού ἔβλεπαν τὸ γύμνασμα τοῦτο σ' αὐτὸ τὸ μέρος. Κ' εἶσι ἡ παράφραση ἐτέλιωσεν ὅπως ἔπρεπε.

Ὁ Νάρκισσος κ' ἡ Λαντρινέτιη καθισμένοι οὐφορεῖα, πού τὰ σηκῶσαν στυὸς ὄμους τοὺς οἱ συνάδελφοί τοὺς, ἀπέφρασαν ἀπὸ τοὺς κεντρικώτερους δρόμους τῆς πολιτείας. Τὸ πλῆθος τοὺς ἐζητωκραύγαζε στυὸ διάβα τοὺς. Τοὺς ἔρηχναν κορδέλες, ἀνθοδέσμες, φουλάρια. Σπροχνόντανε γιὰ νὰ ἰδοῦν τὸ πρόσωπό τοὺς καὶ καθένας θαροῦσεν εὐτυχισμένο τὸν ἑαυτὸ πού μπόρεσε νὰ τοὺς ἰδῇ ἢ νὰ πάρῃ κάποια ματιὰ τοὺς.

V

Τὴν ἄλλη μέρα, διὰν οἱ σαλιμπάγκοι ἔφρασαν ὄχι δίχως θόρυθο, ἡ Μινιὸν θρόνθηκεν ἄσφρα. Ἐμπήκε στυὸ δωμάτιο τῆ στιγμῆ πού ὁ Βίλεμ γυμναζότανε στὴν ξιφομαχί μὲ τὸ Λαέρτη.

— Πού ἦσουναι λοιπὸν κρυμμένη; ρώτησεν ὁ νέος Μάιστερ μὲ τόνο φιλικό. Μᾶς ἔβαλες σὲ μεγάλην ἐνονοια.

Τὸ παιδί τὸν ἐκοίταξε χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ.

— Τώρα εἶσαι δική μας, ἐφώνησεν ὁ Λαέρτης σ' ἀγοράσαμε.

— Πόσα πλήρωσες; ἐρώτησεν ἐκεῖνο ξερό.

— Ἐκατὸ δονάτια, ἀποκρίθηκε ὁ Λαέρτης. Ἀμα θὰ μᾶς τὰ δώσης πίσω, θὰ εἶσαι ἐλεύθερος.

— Πολλὰ λεφτά δὲν εἶν' εἶσι; ἐρώτησεν ἡ Μινιὸν.

— Ὄ! ναί! μὰ ἐοῦ δὲν ἔχεις παρὰ νὰ φέρονσαι καλά.

— Θὰ σᾶς εὐλεῖω, ἀπάντησε.

Ἀπὸ τῆ στιγμῆ αὐτῆ ἐκοίταξε μὲ τὴν μεγαλειότερη προσοχῆ καθετὶ πού ἔκανε ὁ δούλος γιὰ τὴν ὑπερσοῖα τῶν δύο φίλων, καὶ τὴν ἄλλη μέρα δὲν τὸν ἄφρασε νὰ μῆν' ἰδοῦν τὸν δωμάτιό τοὺς. Ἦθελε νὰ τὰ κἀνῃ ὅλα ἢ ἴδια, κ' ἔκαμε πραγματικὰ τὴ δουλειὰ τῆς μὲ κάποιαν ἀσχηματῆ, εἶναι ἡ ἀλήθεια, καὶ καμιά φορὰ καὶ ἡ ἀνεπιτηδαιοσύνη, μὰ πάντα μὲ πολλὴ ἐπιμέλεια καὶ τάξη. Συχνὰ εἰσεκόνταν ἐμπρός σὲ μιὰ λεκάνη γεμάτη

ερδ κ' ἐπλεονόταν, ἐτριβε μὲ δύναμη τὸ πρόσωπό της, ὡς πὼν νὰ γδάρη τὰ μάγουλά της. Ὁ Λαέρτης ὕστερ' ἐπὶ πολλὰς ἐρώτησες κατόρθωσε νὰ μάθῃ, δι' ἣδελε μὲ κάθε τρόπο νὰ θγάλλῃ τὸ φκισαίδι, πὼν ἐμπλάστρωσε τὸ πρόσωπό της. Τὸ πίστευε μὲ τόση εὐλικρίνεια, ὡστε ἐπαίρνε γιὰ τὸ πιδ δυοκολλόβγαλιο φκισαίδι τὴν κοκκινάδα, πὼν ἐγεννίονταν ἀπὸ τὸ τρίψιμο. Τὴν κάμανε νὰ τὸ καταλάβῃ κ' εἶσι ἔπαυε. Ἀμέσως ξαναφάρθηκε τὸ μελαχροινὸ της χρῶμα, πὼν ἐφάνταζε περισσότερο σὰν ἔτριχε ἐλαφρὸ κοκκινάδι.

Ἐπέρασαν πολλὰς μέρες. Ἡ Μινιὸν γινόταν ὀλοένα πιδ ἀξιωμαλέτη. Σὲ καθεὶ πὼν ἔκανε, ἦταν κατὰ ἀσυνήθιστο. Δὲν ἀνέβαινε μῆτε κατέβαινε ποτε τὶς σκάλες, ἀλλὰ πάντα περνοῦσε τὰ σκαλοπάτια πηδηγὰ ἢ ἰσουλῶσε πάνω στὰ κάγκελα ἢ καὶ προτοῦ μπερσοῦνε νὰ τὴν προσέχοννε, θροισκότανε σκαρφαλωμένη πάνω σ' ἕνα ἐρμάρι, ὅπου καθόταν ἀκίνητη σὰν νὰ θελε νὰ ξεκουραστῇ λίγες στιγμές. Ὁ Βίλεμ παρατήρησεν δι' γιὰ κάθε πρόσωπο εἶχε ξεχωριστὸ χαιρετισμό. Ἐτοί, δὲν τὸν προὔπαντοῦσε παρὰ μὲ σταυρωμένα τὰ δυὸ της χέρια πάνω στὸ στήθος της.

Καμιά φορὰ ἔμενε ὀλάκαιρες μέρες ὅλως διόλου μουγγή' ἄλλοτε ἀπαντοῦσε μὲ τρόπο ἀλλόκοτο στὶς ἐρώτησες πὼν τὴς κάμανε χωρὶς νὰ μπορῇ κανεὶς νὰ εἰπῇ, ἂν τὸ ἀλλόκοτο αὐτὸ ἦταν ἀπὸ φρονικό της ἢ ἐπειδὴ δὲν ἤξερε τὴ γλῶσσα, γιὰτὶ μιλοῦσε κατὰ μισογερμανικὰ ἀνακατεμένα μὲ γαλλικὰ κ' ἰταλικὰ.

Ἦταν ἀκούραστη στὴ δουλειὰ της· ἐσηκωνόταν ξημερώματα, ἔχανόταν τὸ βράδυ ὥρως κ' ἐπήγαινε νὰ κοιμηθῇ στὴν καμαροῦλὰ της ὅλως διόλου κατάχαμα, ἐπειδὴ τίποτε δὲν μπόρεσε νὰ τὴν καταπέσει νὰ ἔχη ὑπερβολὴ ἢ ἕνα σιρῶμα. Συχνὰ τὴνε βλοσκοῦσε νὰ καταγίνεται νὰ πλένεται, τὰ φορέματά της ἦταν καθαρὰ, ἰολονότι ἦταν ὀλοῦθε διορθωμένα καὶ ὑπαλωμένα. Ἐπανε στὸ Βίλεμ, δι' κάθε μέρα ἐπήγαινε πρωτῶν στὴ λειτουργία τὴν παρακολούθησε καὶ τὴν εἶδε νὰ γονατίζῃ σὲ μιὰν ἄκρη τῆς ἐκκλησίας, μὲ τὸ πατερισμὸ της στὰ χέρια της, νὰ κάνη θερμὰ τὴν προσεσχῆ της, χωρὶς νὰ παρατηρήσῃ τὴν παρουσίαν του. Ὅταν ἐγύρισε στὸ ξενοδοχεῖό του, συλλογιζότανε πολλὴ ὥρα τὸ παράξενο αὐτὸ παιδί, τὸ ἴσο ἀνεξήγητο.

Ἐνα βράδυ ὁ Βίλεμ, στενογωρημένος ἀπὸ τὶς θύμισσες τῶν περασμένων του, ἀνέβαινε στὸ δωμάτιό του συλλογιζόμενος καὶ ἀπορροφημένος. Συναπάντησε στὴ σκάλα τὴ Μινιὸν, πὼν τὸν περιμενε. Τὸν ἀκολούθησε κρατῶντας στὰ χέρια της ἕνα κεοί, πὼν τὸ ἀπιδῶσε πάνω στὸ τραπέζι. Ἐπειτα τοῦ ἐζήτησε τὴν ἄδεια νὰ κάμῃ ἐμπρός του κάποιο ἀπὸ τὰ γυνήσματα της. Δὲν εἶχε διάθεση ν' ἀποκριθῇ μὲ τὸ ναὶ στὴν ἐπιθυμίαν αὐτῆ, μὰ ἐπειδὴ ἦταν ἴσο καλὴ δὲ θέλησε νὰ τὴ λυπήσῃ μὲ τὴν ἄρνησή του. Σ' ἕνα κίνημα παραδοχῆς, ἐκείνη ἐβγήκε καὶ ξαναγύρισε σὲ μιὰ στιγμή, φέροντας κάτω ὅπῃ τὴν ἀυσανάλη της ἕνα ταπέτο πὼν τὸ ἔπλωσε κατὰ γῆς. Ὁ Βίλεμ τὴν ἄφισε νὰ κάνη. Κατόπι ἡ Μινιὸν ἐπήγε κ' ἐπῆσε τέσσερα κεοιά, πὼν τὰ ἔβαλε σὲ κάθε γωνιὰ τοῦ ταπέτου. Τέλος ἔφερε ἕνα καλάδι γεμάτο ἀρνὰ. Ἐπῆγαινε κ' ἐσχότανε πάνω στὸ ταπέτο, σὰν νὰ θελε νὰ πῶσῃ ὡστὸ τὰ μέτρα της καὶ νὰ τοποθετήσῃ ταῦτὰ συμμετρικὰ σὲ κάποια σειρὰ.

Ἀμα τέλιωναν οἱ ἐτοιμασίαι, ἡ Μινιὸν ἔφερε μέσα ἕν' ἀπὸ τοὺς δούλους τοῦ ξενοδοχείου, πὼν ἔ-

παιζε βιολί. Τοῦτος ἐπήγε κ' ἐσάθηκε σὲ μιὰν ἄκρη τῆς κάμαρας κ' ἐκόρδιζε τ' ὄργανό του, προσμένοντας νὰ τοῦ γνέψῃ. Ἡ Μινιὸν ἐπήγε τότες ἕνα μαρτῆλι, ἔδεσε μ' αὐτὸ τὰ μάτια της, ἔκαμε νόημα στὸ μουσικὸ ν' ἀρχίσῃ καὶ πετάχθηκε πάνω στὸ ταπέτο, κρατῶντας τὸ σκοπὸ μὲ τὶς καστανιέτες της.

Τὸ βῆμά της ἦτανε γοργὸ, ἐλαφρὸ, χαριτωμένον. Προχωροῦσε τριγυρίζοντας ἀνάμεσα στὶς σειρὰς τῶν αὐγῶν μὲ θαυμαστὴ ἀκριβεία καὶ τὸ πόδι της τὰ ἐπληροῖζε ἴσο πὼν κοπιά, πὼν νόμιζε κανένας κάθε στιγμή δι' ἄλλα θὰ τῶσαζε κ' ἄλλα θὰ τὰ πετοῦσε μακριὰ. Μὰ ὅχι δὲν ἄγγιζε μῆτε ἕνα καὶ μολοτοῦτο ἐξακολουθοῦσε τὸ χορὸ της μὲ λογιῆς-λογιῆς γιγούρες καὶ πηδήματα, περπατῶντας, πηδῶντας καὶ πότε καὶ πότε περνώντας μέσ' ἀπὸ τὶς σειρὰς τῶν αὐγῶν σὰν νὰ σερνότανε σχεδὸν μὲ τὰ γόνατα.

Χωρὶς νὰ σταματήσῃ, μὲ τὸ ρυθμὸ μηχανῆς ὄρο-λογιοῦ ἐξακολούθησε τὸ βάδιμά της κ' ἡ παραξέση μουσικὴ φαινότανε σὲ κάθε γύρισμα πὼς ἔδινε καινούργια φῶρα στὸ χορὸ της.

Ὁ Βίλεμ εἶχε σπλασθῶν ὅλως διόλου ἀπὸ τὸ θέαμα τοῦτο. Δημόνησε τὶς λέπες του καὶ παρακολοῦθοῦσε προσεκτικὰ κάθε κίνησιν τοῦ ἀρπαγμένου αὐτοῦ πλάσματος, θαυμάζοντας πὼσο κάθε πόσι της φανέρωνε τὸ χαραχτήρὰ της. Ἡ Μινιὸν περνοῦσά-τανε μὲ τὴν ἀράδα σοβαρῆ, βαρὰ, θυμωμένη, ὀρημητικὴ, καὶ στὶς παιδικιὰς σιτάσες της περισσότερο σοβαρῆ παρὰ χαριτωμένη. Ἐγεννοῦσε μὰτὶ τὴν γυροπῶνια, τὴν συμπάθεια, τὸ θαυμασμὸ. Ὁ Βίλεμ ἐδοκίμασε τὴ στιγμή αὐτὴ τὸ αἰσθητὸ πὼν εἶχε δοκιμάσει καὶ πρὶν πολλὰς φορὰς γιὰ τὴν καυμένη τὴν ἔρημη. Ἡ μόνη του ἐπιθυμία ἦτανε νὰ νύδοθησῃ τὸ παιδί αὐτὸ, νὰ τὸ ἀναθέρῃ, νὰ τοῦ εἶναι σὰν πατέρας καὶ νὰ τὸ περιτριγυροῦν μ' ὅλες τὶς χαρὰς τῆς ζωῆς.

Ὅταν τέλιωσε ὁ χορὸς, ἡ Μινιὸν ἐκύλισε σιγὰ μὲ τὴν ἄκρη τοῦ ποδιοῦ της τ' ἀγὰ καὶ τὰ μάτια σ' ἕνα σωρὸ, χωρὶς νὰ σπάσῃ καὶ χωρὶς νὰ λησμονήσῃ κανένα. Τροβήξε τότε τὸ μαρτῆλι πὼν σκέπαζε τὰ μάτια της, καὶ τέλιωσε τὴν παραστάσῃ της μὲ μιὰ βραδιὰ ἐπόκλησιν. Ὁ Βίλεμ τὴνε χάδεψε γλυκὰ καὶ τὴ μάλωσε, πὼν ἐροῦθηκε σὲ τόσο κόπο. Τῆς ἔταξε ἕνα καινούργιο φόρεμα.

—Μὲ τὰ χροιάτά σου; ἐρώτησεν ἐκείνη ἑρηρὰ.

—Ἐστῶ, ἀποκρίθηκε χωρὶς νὰ καταλάβῃ.

Ἐβαλε τ' ἀγὰ της στὸ παρέρι, ξαναπῆγε τὸ ταπέτο κάτω ἀπὸ τὴν ἀμασγάλη της, ἐρώτησε τὸ νέο ἀφέντη της μήπως εἶχε νὰ τῆς δώσῃ καμιά πινακωγελία κὶ ὄρμησεν ἔξω ἀπὸ τὸ δωμάτιο.

Ὅταν ἔγυρε, ὁ μουσικὸς διηγῆθηκε στὸ Βίλεμ, δι' πρὶν ἀπὸ λίγο καιρὸ ἡ Μινιὸν εἶχε σκοπίσει πὼν γὰ νὰ τοῦ μάθῃ τὸ σκοπὸ αὐτὸ, πὼν ἔπαιζε, κ' εἶ ἐξαιτίας πὼν τοῦ τὸν τριγυροῦσε κατόρθωσε νὰ τὸν κάμῃ νὰ τὸν πατῇ. Γιὰ νὰ τὸν ἐγκαρδιώσῃ θέλησεν ἀκόμη νὰ τοῦ δώσῃ καὶ λευκὰ, μὰ αὐτὸς ἀορῆθηκε νὰ τὰ πάρῃ.

VI

Μόλις εἶχε ξημερώσει πὼν ἡ Μινιὸν ἐπῆγε στὸ δωμάτιο τοῦ Βίλεμ, ἀκολοῦθαμένη ἀπὸ ἕνα γάιτη. Ἐκρατοῦσε τὸγα σταχτιά καὶ ταγτὰ ὄργανι κ' ἐξήγησε, ὅσο μποροῦσε καλλίτερα, δι' ἣδελε νάχη ναυτικὰ ζακέτα καὶ πανταλόνι καθὼς τὰ φοροῦσαν τὴ

παιδιά της πολιτείας με σειράνια κι ουρανιές κορδέλλες. Ο Βίλελμ δὲν ἐφορούσε παρὰ σαχιὰ κ' ἡ σκοτεινὴ φορεσιά του δὲν ἐστολιζόταν παρὰ μ' ἓνα ριακὰ ουρανί. Ἐκατάλαβε τότε τί ἤθελε νὰ εἰπεῖ ἡ Μινιὸν διὰν τοῦ εἶχεν εἰπεῖ γιὰ τὰ χρώματά του. Κ' εἶποι δὲν παραξευενήθηκε καθόλου κι ἅμα τὴν ἄκουσε νὰ ἀναγκάσῃ τὸ ράγι νὰ τελιώσῃ ὅσο μποροῦσε γλιγορότερα τὰ ρούχά της. Τὴ καμμένο τὸ παιδί ἤθελε νὰ ποδείξῃ στὸν προστάτη του ἵπσο τὸν εὐγνωμοῦσε· καὶ μετὰ νὰ παραδέχεται νὰ φορῇ τὴ στολή του ἐλογόριζε νὰ τοῦ δείξῃ ὅτι τὸ νὰ εἶνε δούλα τὸ δεχότανε σὺν εὐεργεσίᾳ.

“Ἀρπαῆ καθ' εὐκαιρία γιὰ νὰ δείχνῃ τὴν ἀφοσίωσίν της κ' ἐφρόντιζε νὰ τὴς γίνονταν χρήσιμες οἱ συμβουλές τοῦ ἀγέστη της, νὰ μαθαίρῃ, νὰ ἐξευγενίζῃ τὴ γλώσσά της, νὰ διορθώρῃ ὅτι ἀξιοκατηγόρητο εἶχε στοὺς τρόπους της. Ἡ εὐγνωμοσύνη της εἶχε γίνει ὄχι πᾶν σεβασμός, μὰ ἀληθινὴ λαφορεία. Φαινότανε νὰ διαβάσῃ μέσα στίσις αἰτιές τοῦ Βίλελμ τὴν παρρησιώδη ἐπιθυμίαν του γιὰ νὰ τὴν προλαβαίρῃ. Καμιά φορὰ, διὰν ὁ Λαέριτης ἢ κανένα ἄλλο πρῶτο τοῦ ξενοδοχείου τὴς εἶδνε καμμιὰ διαπαγὴ ἢ τὴς εἰρητοῦσε κάποια ὑπερσεσία, ἐρωτοῦσε ὁ Βίλελμ μετὰ ματιὰ σὺν νὰ τοῦ εἰρητοῦσε τὴν ἀδείαν του.

Μιὰ μέρα ὁ Βίλελμ κι ὁ Λαέριτης τὴνε βόηκνε νὰ καταγίνεταν νὰ γράφῃ. Διασκεδάσε ἀνι γράφοντας τὰ τραγούδια πὸν τᾶξερε ἀπὸ στήθος. Τὸ γράμμά της ἦταν ἀκόμη ἀκατόνοστο, μὰ ἦταν ἄλογο νὰ ἰδοῦν ὅτι καταγινότανε μετὰ ζήλο κι ὅτι εἶχεν ὠμοληθῆ ἀπὸ τὴς συμβουλές πὸν τὴς εἶχανε δώσει. Λίγο καιρὸς κατόπι βόηκε τὴν εὐκαιρίαν νὰ δώσῃ καινούργιο δείγμα τὴς προκοπῆς της καὶ τὴς εὐκαρίας τοῦ ἐπιμητικῆς της. Ὁ Βίλελμ κι ὁ Λαέριτης καθότανε σ' ἓνα τραπέζι, στὴ μεγάλη σάλα τοῦ ξενοδοχείου, διὰν ὁ ξενοδόχος εἰπῆγε νὰ τοὺς εἰπεῖ ὅτι ἔνας πλανόδιος ἀρτιστὴς ἐπιθυμοῦσε νὰ τὸν ἀκούσεν.

—Εἶμαι βέβαιος, τοὺς εἶπε, πὸς ἡ φωνὴ του καὶ τὸ παίξιμό του θὰ σὰς εὐχαριστήσῃσαν κανένας ἐδῶ δὲν ἀρνιέται νὰ τὸν ἀκούσῃ καὶ νὰ τοῦ δώσῃ κάτι.

—Νὰ τραβήξῃ τὸ δρόμο του, εἶπεν ὁ Λαέριτης· δὲ μισῶ τίποτε ὅσο αὐτοῦς τοὺς ἀλλήτες τραγουδιόταδες. (Ἔχει συνέχεια) (Μετάφραση ΗΑ. Π. Β.)

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ

Σὲ ἀστὸ λόγιο

Πῆρες τὸ μέρος τῶν ἀστῶν καὶ τὴς ἰδιοκτησίας σου, πὸν δὲ σὲ ἔξαμε μίαν γνώμης ἰδιοκτητή. Λίγο ἄλλοτε ἔχεις νὰ μιλῆς κ' ἔσῃ σὺν κτηματίας, ἀφοῦ εἶναι ἰδιοκτησία σου «Τὸ Χαλασμένο Σπίτι.»

Σὲ μετρολόγο

Τὰ μέτρα ὅλο σπονδάζοντας, ἐγέρασε ὁ εἰργασίμος ζωὴς νὰ γίνῃ ποιητὴς μέτροις ἢ κἂν ἄσπυρος.

ΠΙΚΡΑΓΚΑΘΗΣ

Στὸν ἐπιγραμματογράφου μου.

Εἶμαι ἀλήθεια γὰρ βονὸν σὰ γράφω κριτικὴς καὶ οὐτε πορὶ μου καίγεται τί λέν' γλώσσες κακῆς. Στρατήγῃ ἂν με πῆρατε καὶ πᾶ νὰ με θυμώσετε, μαρκοῦσεσι μου δὲ θὰ σπαστῇ, μαγκούρα δὲ θὰ σκώσετε!...

ΤΥΜΦΡΗΣΤΟΣ

Στοὺς ὑπνους του.

Πάντα πειρῆς, νυστάξεις, κλαῖς τὴ μάθη σου τὴ μοῖρα, καὶ ἀπὸ τοὺς ὕπνους, προσιῶ τοὺς ὕπνους σου, Πορφύρα.

Γ. ΣΤΡΑΤΗΓΗΣ

Η ΠΡΟΤΥΠΗ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ

Τὸ σημαντικώτερο—ἢ καλύτερο τὸ μοναδικό—μουσικὸ γεγονός τὴς ἐφετηνῆς χρονιάς εἶναι ἡ Πρώτη Στρατιωτικὴ Ὀρχήστρα, πὸν ὠργάνωσε ὁ ταγματάρχης κ. Μανόλης Καλομοίρης. Τὸ ὀργανωτικὸ μναλὸ τοῦ ξεχωριστοῦ μας μουσικοῦ δημιουργοῦ, ἐπωφελήθηκε ἀπὸ τὴν εὐκαιρίαν πὸν τοῦ ἔδωσε ἡ ἐπιτροπία, καὶ συγκέντρωσε ὅλες σχεδὸν τὴς μουσικῆς δυνάμεις τοῦ τόπου. Καὶ ἡ καινούργια ὀρχήστρα παρουσιάσθηκε σὲ λίγο διάστημα ἐριτώτατη, μετὰ πρόγραμμα πλούσιο κ' ἐνδιαφέρον, μετὰ πολλὰς ἐποχές.

Ὁ μουσικὸς κόσμος αἰθάρηθη μετὰ ἀνακούφιση. Μιὰ δευτέρη ὀρχήστρα, μετὰ μόνιμες δυνάμεις, μετὰ διαφορετικῆς βλέψεως, μετὰ ἄλλον προσορισμὸ ἀπὸ τὴν ὀρχήστρα τοῦ Ὁδείου, πὸν ἔχει κυρίως ἐκπαιδευτικὸ σκοπὸ, ἦταν ἀπαραίτητη στὸν τόπο μας. Καὶ τὸ κοινὸν ἔδειξε ἀμέσως τὸ ἐνδιαφέρον του πλημμυρίζοντας τὸ θέατρο στίς τρεῖς συναλλίες πὸν μᾶς ἔδωσε ὡς τώρα ἡ Στρατιωτικὴ Ὀρχήστρα.

Γενικὰ βλέπουμε κ' ἀπὸ τὴς τρεῖς ἀπὸ τὴς συναλλίες τὴν εὐγενικὰ προσπάθειαν τοῦ κ. Καλομοίρη νὰ παρουσιάσῃ στὸ κοινὸ τὴν ἐγγχώρια μουσικὴ παραγωγή, ὅποια κ' ἂν εἶναι καὶ μετὰ ὅποιες τάσεις κ' ἂν ἔχει ὁ κάθε συνθέτης. Εἶποι ἀκούσαμε συνθέσεις τοῦ Λαυράγκα, τοῦ Λαμπιελῆ καὶ τοῦ Βρουωνίδου ἐπάνω σὲ Ἑλληνικὰ μοτίβα ἢ μετὰ ὅπως δήποτε Ἑλληνικὸ χαραχτήρα καὶ ἔργα τοῦ Λιάλιου καὶ τοῦ Μητρόπουλου, χωρὶς κανένα τοπικὸ χρώμα, καθὼς καὶ τραγούδια τοῦ Ρεάδη, ὅπου παρουσιάζονται μὰζὶ ἢ καὶ συγκροτοῦνται ἢ πὸν μωτέρανα τεχνοτροπία μετὰ τοπικῆς κλίμακες καὶ ρυθμοῦς. Ἀκολουθώντας ἓνα τέτοιο πρόγραμμα ὁ κ. Καλομοίρης, δίνει μιὰ πολὺ μεγάλη ὠθησὴ στίς νέους, τοὺς ἀνοίγει τὴν ὄρεξιν νὰ δουλέψουν καὶ δείχνει μιὰ πλατύτατη ἀντίληψιν τοῦ σκοποῦ τὴς τέχνης. Γι' αὐτὸ εἶνε βέβαιον πὸς ἡ μουσικὴ παραγωγή τοῦ τόπου μας θὰ χρωστῇ πολλὰ στίς πατριωτικὰς τοῦ κ. Καλομοίρη καὶ στὴ σοφίαν του γιὰ κάθε Ἑλληνικὸν, γιὰ τὴν ἀκούοντας τὰ ἔργα τοὺς ἐκτελεσμένα οἱ μουσικοὶ μας, γνωρίζονται μετὰ τὸν ἑαυτὸ τους, συγκροτοῦνται ὁ ἓνας μετὰ τὸν ἄλλον, μετροῦν τὴς δυνάμεις των, κεντρίζονται γιὰ νέα ἔργα μεγαλύτερα καὶ σημαντικώτερα. Ἐπειτα μαθαίνουμε κ' ἐμεῖς οἱ ἀπ' ἔξω, πὸς καὶ ἔχομε δικὸν μας νὰ παρουσιάσομε. Ἄν ὄχι πάντα πολὺ σπονδαῖο, ὅπως δήποτε μερικῆς καλῆς προσπάθειας πὸν προετοιμαζοῦν τὸ δρόμο γιὰ τοὺς μουσικοὺς πὸν θάρθουνε κατόπι.

Ἐπρεπε νὰ ἰδουθῇ ἡ Πρώτη Στρατιωτικὴ Ὀρχήστρα, γιὰ νὰ γνωρίσομε τὴν «Ἑλληνικὴ Σουίταν» τοῦ κ. Λαυράγκα, ἓνα ἀληθινὸν διαμαντάκι, μιὰ ἀπὸ τὴς πὸν καλογραμμένες ἐργασίες ἀπάνω σ' Ἑλληνικὰ μοτίβα, ἀσύγκριτον περισσότερο ψυχολογημένον ἀπὸ τὴν «Ἐισαγωγή» σὲ τρεῖς Ἑλλ. θέματα τοῦ Γκλιζόνοφ. Αὐτὴ, εὐγενικὰ μουσικῆ, ἔχει τὴν σφραγίδα τὴς κλασικότητος πὸν χαρακτηρίζει τὴν τέχνην τοῦ Λαυράγκα, χωρὶς ρητορικῆς, χωρὶς αἰσθηματικότητας, μετὰ πλούσια καὶ πρωτότυπα ἐμφῆ τὴς ὀρχήστρας.

Μ' ἀρέσει ξεχωριστά τὸ ἴσο (pedale) τῶν βιολιῶν στὸ τελευταῖο μέρος.

Γιὰ τὸ Μητρόπουλο—πὸν ξανακούσαμε ἕνα συμφωνικό του ποίημα, ἐκτελεσμένο γιὰ πρώτη φορά στὰ 1915 ἀπὸ τὴν ὀρχήστρα τοῦ Ὁδείου—δὲν ἔχουμε παρὰ θαυμασμό γιὰ ὅτι ἔχει κάνει ὡς τώρα, καὶ ἀπειρες ἐλπίδες γιὰ ὅτι θὰ κάνει στὸ μέλλον. Ἐλπίδες βιολιζόμενες στὸ ἀληθινὸ ταλέντο του, στὴν εἰλικρινεία του, στὴν ἐργατικότητα καὶ στὸν ἔρωτά του γιὰ τὴν τέχνη του. Ἡ μουσικὴ του, ζεστὴ καὶ αὐθόρμητη, ἀκολουθεῖ τὴ Γαλλικὴ σχολή, πότε ἐμπνευσμένη ἀπὸ τὸν ἱμπρεσιονισμό τοῦ Ντεμπουσώ, πότε μὲ σεβασμὸ ἀνεπίστου τὴν αὐστηρὴ τέχνη τοῦ Φράγκ, πάντα δμως ἀτομικὴ καὶ γεμάτη εἰλικρινεία. Κάνει ἐντύπωση ἡ ὠριμότητα τῆς μουσικῆς σκέψης αὐτοῦ τοῦ παιδιοῦ, ὅπως διόλου δυσανάλογη μὲ τὴν ἡλικία του.

Τὰ τρία «Μακεδονικὰ τραγούδια» τοῦ Ριάδη ἐπρόκλεσαν ζωντὰς συζητήσεις στὸ μουσικὸ κόσμο. Ἡ ἀλήθεια εἶνε πὼς ἡ λαμπρὴ ἑνορχήστρωσή τους ἀπὸ τὸν κ. Μητρόπουλο τὰ ἔκαμε νὰ κερδίσουν πολὺ διὰν ἐπαίχθηκαν ἀπὸ τὴ Σιραϊτικὴ Ὀρχήστρα στὸ δεύτερο κονσέρτο της, ὅπου τὰ ἐτραγούδησε ἡ κ. Παξινού. Τὸ πρῶτο μὲ τὸν παράξενο ἐξωτικὸ ρυθμὸ του (4)4 καὶ 3)4 ἐναλλάξ) καὶ τὸ τρίτο μὲ τὴν περλεργὴ κλίμακά του, ἔκαμαν ξεχωριστὴ ἐντύπωση. Ὅμως διὰ τὰ κριτάξη κανεὶς ἀπὸ κοντὰ, σὴν ἀπλῆ τους ἐκδοσὴ γιὰ τραγούδι καὶ πιάνο, θὰ ξαφνιασθῆ δυσάρεστα μὲ τὴν ἀδιάκοπη προσπάθεια τοῦ νέου αὐτοῦ συνθέτη νὰ βροσκῆ ὅλονένα ἀπρόοπτος καὶ παράλογους συνδυασμούς. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία πὼς ὁ νέος αὐτὸς ἔχει ταλέντο. Ὅμως ἡ δὲν ἐβρήκε ἀκόμα τὸν ἑαυτὸ του—καὶ ὑπάρχει ἐλπίς πὼς μὲ τὸν καιρὸ θὰ τὸν βρῆ—ἢ ἡ νοσηρὴ αὐτὴ προσπάθεια τοῦ παραξένου θὰ τὸν κάνει νὰ βρῆ ἐντελὴς ἀπὸ τὸ δρόμῳ του καὶ θὰ εἶναι κρίσιμα.

Ἐνας νέος μαθητὴς τοῦ κ. Καλομοίρη, ὁ κ. Βρωνίδης, ἀκολουθεῖ τὴ ρασιοναλιστικὴ σχολὴ τοῦ δασκάλου του καὶ δείχνει πὼς θὰ γράφῃ ἀργότερα καλὰ πράγματα.

Γιὰ τὸ «Σκέρτο ἀπὸ τὸ Μπαλλέτο τῆς Νιόβης» τοῦ κ. Γ. Σκλάβου, δὲν μπορούμε νὰ πούμε τίποτα ἀν δὲν ἀκούσαμε ὁλόκληρο τὸ ἔργο.

Ὅλα αὐτὰ εἶνε τὰ θαυμάσια θετικὰ ἀποτελέσματα τῆς Σιραϊτικῆς Ὀρχήστρας. Μᾶς ἐπαρουσίασε, δηλαδὴ, ἄγνωστες συνθέσεις τῶν μουσικῶν μας, καὶ μᾶς ἀποκάλυψε καινούργια ταλέντα πὸν σχηματίζονται ὁλοκῆνα. Αὐτὸ μονάχα θὰ ἦταν ἀρετὸ γιὰ νὰ κερδίση τὴν ἐγνωμοσύνη ὅλων ὅσοι ἐνδιαφέρονται γιὰ τὴ μουσικὴ ἐξέλιξη τοῦ ἔθνους.

Ὅμως μιὰ ὀρχήστρα ὡς αὐτὴ εἶναι μιὰ δύναμη μουσικὴ σημαντικὴ καὶ πρέπει ἐκεῖνος πὸν τὴν κρατεῖ στὰ χεῖρα του νὰ νιώσῃ τὴν εὐθύνη πὸν ἔχει ἀπέναντι σὸ κοινόν.

Καὶ ἔχουμε τὴν ὑποχρέωση πρὸς τὴν ξεχωριστὴ μουσικὴ ιδιοφυΐα τοῦ ἐμπνευσμένου συνθέτη τῶν «Γάμβων», τοῦ «Πρωτομάστορα» καὶ τοῦ «Δακτυλιδιοῦ τῆς Μάνας» νὰ εἴμαστε ἀπόλυτα εἰλικρινεῖς καὶ νὰ τὸν βοηθήσουμε μὲ τὴν εἰλικρινεία μας νὰ τελειοποιήσῃ τὸ ἔργο πὸν ἀνέλαβε μὲ τὴν ἀφοσίωση καὶ στοργὴ καὶ νὰ μὴν τὸ ἀφήσουμε νὰ χαθῆ γιὰ

μερικὰ λάθη πὸν δὲν εἶναι καὶ δύσκολο νὰ διορθωθοῦν.

Καὶ πρῶτ' ἀπ' ὅλα πρέπει νὰ λείψῃ ἡ ὑπερβολικὴ στοργὴ σὲ κάθε Ἑλληνικὴ παραγωγή. Πρέπει νὰ θεωρεῖται μιὰ ἀναγνώριση τῆς ἀξίας ἐνὸς ἔργου τὸ νὰ μῆν σὸ πρόγραμμα τῆς Σιραϊτικῆς Ὀρχήστρας. Ἀλλιῶς οὔτε τὸ κοινὸ μορφώνεται, οὔτε γεννιέται ἡ προσπάθεια σὸς συνθέτες νὰ γράφουνε καλὰ πράγματα. Θὰ δοῦμε μέσα σὲ λίγον καιρὸ μιὰ ἀφθονώτατη παραγωγή ἀπὸ μουσικὲς μετρίτητες πὸν πὸν πολὺ θὰ βλάψῃ παρὰ θὰ ὠφελήσῃ. Ἐπειτα—καὶ τὸ σπουδαιότερο—νὰ μὴν παρονοιάζονται τὰ κονσέρτα βιαστικά, χωρὶς τὴν ἀπαιτούμενη μελέτη. Κερδίζει πολὺ περισσότερο μὲ ἕνα κονσέρτο καλὸ, παρὰ μὲ δέκα βιαστικά καὶ ἀπροετοιμάστα. Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς μὲ τὸ πρῶτο κονσέρτο μᾶς ἔδωσε ἐλπίδες πὸν δὲν τις εἶδαμε νὰ πραγματοποιηθοῦν σὸ 6' καὶ τὸ 7'. Στὸ τελευταῖο μάλιστα ἡ ἐπιτέλεση τῆς 5ης συμφωνίας τοῦ Μπειόθεν ἄφισε μιὰν ἐντύπωση ὀδυνηρὴ σὸ ἀκροατήριον. Ἴσως ἡ ἰδιοσυγκρασία τοῦ κ. Καλομοίρη νὰ μὴν εἶναι γιὰ κλασσικὲς συνθέσεις ὅπου χρειάζεται τὴν ἰσορροπία σὸς λεπτομέρειες ὅση ἰσορροπία σὸς γενικὲς γραμμὲς, καὶ πρὸ πάντων ἀντικειμενικὴ ἀπόδοση.

Δὲν εἶναι ἀκόμα ὠριμὴ ἡ ὀρχήστρα γιὰ τέτοια ἔργα. Ἄς μᾶς δώσῃ μερικὰ κομμάτια τῆς Ρωσικῆς μουσικῆς πὸν τὴν ξέρει τόσο καλὰ ὁ κ. Καλομοίρης. Σίγουρα θὰ μᾶς ἰκανοποιήσῃ. Μεγάλες γραμμὲς, τριπλὸ χροῖσμα, ρυθμοὶ ἐξωτικοί, ὅλα αὐτὰ ταιριάζουν τόσο πολὺ μὲ τὴν ἰδιοσυγκρασία τοῦ κ. Καλομοίρη πὸν εἶναι βέβαιο πὼς θὰ μᾶς παρουσιάσῃ κατὰ καινούργιο, ἄριστα ἐκτελεσμένο.

Πρὸ πάντων δμως τίποτε βιαστικὸ καὶ μισό. Δὲν πρέπει νὰ ξεχνᾷ πὼς οἱ φίλοι καὶ θαυμαστές του ἔχουμε περισσότερες ἀξιώσεις παρὰ κάθε ἄλλος, καὶ ἔχει ὑποχρέωση νὰ ἰκανοποιήσῃ κάθε προσδοκία μας. Ὅμως πρὸ παντὸς τὸν θέλουμε νὰ μὴν ξεχνᾷ τὸν ἑαυτὸ του μέσα σὲ διάφορες δευτερεύουσες καλλιτεχνικὲς ἀσχολίες, καὶ νὰ ἔχῃ πάντα σὸν νοῦ του πὼς ὁ Καλομοίρης εἶναι ὁ συνθέτης τοῦ «Πρωτομάστορα» καὶ ὁ γαμπαρόρης ἢ ὁ διενδυτικὴς τῆς «Προτύπου» κτλ., καὶ ὅτι κανένας τίτλος καὶ κανένα ἀξίωμα δὲν ἀξίζουν ὅσο τὸ «Ναυόρισμα τῆς Μάνας», τοῦ «Δακτυλιδιοῦ» ἢ τῆ «Γρηὰ Ζωή».

Ὁ Καλομοίρης εἶναι καὶ πρέπει νὰ μείνῃ «Ὁ Τραγουδιστὴς».

ΑΥΡΑ ΘΕΡΟΥ

ΗΘΙΚΑ ΠΑΡΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

28

Ἄν σοῦ χαρίζουν τίποτε
μὴ λὲς «εὐχαριστῶ!»
μὰ κάνε τὸν περῆσαν
καὶ λέγε.... «μόνο αὐτό;»

29

Ἦπνο, καὶ καὶ καθησίο
καὶ δυνατὸ στομάχι
οιγούρεψε, ἂν φιλοσοφῆς,
καὶ... ἄς τὰ κλαίῃ πὸν τᾶχει.

ΑΝΘΕΜΙΟΣ

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΚΔΟΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ «ΤΥΠΟΣ»

Διευθυντής: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Αρχισυντάκτης: ΗΛ. ΒΟΥΓΙΕΡΙΑΝΣ

~~~~~  
= Γραφεία, Σοφοκλέους· Αριστείδου =  
~~~~~

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Εσωτερικού: Έτησία Δρ. 10.— Έξάμηνος Δρ. 6.—

Εξωτερικού: » Φρ. 15.— » Φρ. 8.—

Έναστον φύλλον λεπτά 25

Άγγελια και διαφημίσεις διαχ. 2 ο στίχος.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

Ο ΠΩΣ ο Μολιέρος πρωτοδιάβαζε στην ύπηρετήριά του τις κωμωδίες του, έτσι και ο κ. Χατζηδάκης πρωτοδιάβαζε, καθώς μās βεβαιώνει, στην πεθερά του τ' άρθρα του για τὰ «Πάτρια». Έτσι λοιπόν, ό,τι δημοσιεύτηκε κατά τῆς δημοτικῆς γλώσσας στη μακαρίτικη εκείνη ἐφημερίδα δὲν εὐθύνει πιά τὸν κ. Καθηγητὴ μὰ τὴν πεθερά του. Κρίμα νὰ μὴν πρωτοπεῖ στὴν πεθερά του κ' ὅσα ξηστόμισε γιὰ τὸ ἴδιο ζήτημα στὸ ἰντερβιοῦ ποῦδωσε στὴν ἐφημερίδα «Ἀθῆναι». Δίχως ἄλλο ἢ πεθερά του θὰ τοῦ ἀπαγόρευε νὰν τὰ πεῖ.

Σ' ΕΝΑ ἄρθρο του στὸ τελευταῖο φύλλο τοῦ «Σοσιαλισμοῦ» ὁ Γιαννιὸς χτυπάει ἀλύπητα τοὺς «διανοουμένους» ποὺ μπαίνουν «γιὰ ἓνα φεγγάρι στὸ Σοσιαλισμὸ γιὰ νὰ τοῦ γυρίσουν ἀργότερα τὰ νῶτα. Π. χ. οἱ Μελλάδες, Χατζόπουλοι κλπ.» Σὰ νὰ μὴν ἔχει ἄδικο ὁ Γιαννιὸς κ' ἀπόδειξη τρανότατη ὁ μάρμαπα Φορτουνιὸ τοῦ «Ἐμπρός» κ' οἱ τόσοι ἄλλοι. Γιὰ τὴν ὥρα οἱ διανοούμενοι σοσιαλιστῆς, ὅσο ν' ἀποχτήσουνε χαραχτήρα, ἄς ἀκολουθήσουν τὸ παράδειγμα τοῦ Ρήγα Γκόλφη, τοῦ Παρορίτη καὶ μερικῶν ἄλλων διαλεκτῶν, ποὺ ὑποστηρίζουν μὲ τὴν πέννα τους καὶ μὲ τὴν ἐργασία τους τὸν ἀγῶνα, μὰ σὲ καμμιά σοσιαλιστικὴ ὀργάνωση οὔτε ἀνακατόνησαν οὔτε θ' ἀνακατοθοῦν ποτέ.

ΜΕ ἀξιοθαύμαστη μετριοφροσύνη ὁ κ. Ἀλ. Δελμοῦζος, καθαιρώντας αὐθαίρετα τὸν Ψυχάση, ὀνόμασε τὴν ἐποχὴ μās «Μεταψυχαστική ἐποχή», ἐνῶ ἠμποροῦσε ἀξιόλογα, κ' εἶχε κάθε δικαίωμα γιὰ τοῦτο, νὰ τὴν ὀνομάσει «Ἐποχὴ Γλυνοδελμουζοτριανταφυλλιδική». Τελοςπιάτων, ἀρετὴ κ' ἡ μετριοφροσύνη, μὰ δὲν ἀξίζει καὶ νὰ τὸ παρακάνουμε.

ΤΩΡΑ ποὺ μὲ τὸ καλὸ τελειώνουν, ἂν ἀκόμη δὲν ἐτελείωσαν ὀλότελα, τὰ ἰντερβιοῦ μὲ τοὺς λογίους καὶ ἀλόγους μās ποὺ πήραν οἱ «Ἀθῆναι» γιὰ τὸ ζήτημα τοῦ Ἀριστείου, γιὰ τὴ γλώσσα, γιὰ τ' Ἀναγνωστικὰ κτλ., ἔχουμε χρέος νὰ γράψουμε δυὸ λόγια καλὰ γιὰ τὸ Στέφανο Δάφνη ποὺ μὲ τέχνη, μὲ διπλωματικότητα, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ μὲ περυσιὴ δημοσιογραφικὴ κατεργαριά, διαχειρίστηκε ἓνα τόσο ντελικάτο μὰ καὶ ἀγκαθένιο ζήτημα. Στὸ ἰντερβιοῦ του λ. χ. μὲ τὸ Φιλήντα, ὅσο κ' ἂν, ἀπὸ δημοσιογραφικὴ ἀνάγκη, κοιτοσμπόλεψε λίγο, κ' ὀπωσδήποτε εἰρωνεύτηκε, ἄφισε ὅμως καὶ τὸ Φιλήντα νὰ πεῖ μερικὰς ἀλήθειες μεγάλες, ποὺ δώσανε στὸν κόσμο νὰ καταλάβει τί ἀκριβῶς εἶναι τὸ περὶφημο αὐτὸ ζήτημα καὶ πόσο τὸ στρέβλωσε θεληματικὰ ὁ κ. Χατζηδάκης μὲ τὰ λόγια του.

ΝΑ καταδιωχτοῦν τὰ συστηματικὰ χαρτοπαίγνια. Δὲν ἔχουμε καμμιά ἀντιλογία γι' αὐτὸ. Μὰ κείνο ποὺ κάνει ἢ Ἀστυνομία, νὰ μπαίνει μέσα στὰ σπίτια καὶ νὰ ἐνοχλεῖ τοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ τοὺς τρομοκρατεῖ γιὰτὶ παίζουν ἓνα πόκερ ἢ ἓνα ἄλλο ὀποιοδήποτε παιγνίδι σὲ στενὸ φιλικὸ ἢ οἰκογενειακὸ κύκλο, τὸ βρίσκουμε βάρβαρο, ἀπολίτιστο, ἐγκληματικὸ. Ἡ δὲν κατάλαβαν οἱ Ἀστυνομικοὶ τὴν ἀπαγορευτικὴ διάταξη, ἢ δὲ θέλουν καὶ δὲν τοὺς συμφέρει νὰ τὴν καταλάβουν καὶ καλὰ θὰ κάνει ὁ κ. Ρέπουλης νὰν τοὺς σφίξει λίγο τὸ χαλιναρί.

Η «ἘΣΤΙΑ» σ' ἓνα περασμένο φύλλο τῆς ἔγραψε πῶς ὁ κ. Ξενόπουλος ἀναθεώρησε τὴν τραγικὴ ἀπόφασή του κ' ἀποφάσισε νὰ μὴν ἀποτραβηχτεῖ ὀλότελα ἀπὸ τὰ γράμματα. Κάτι τέτοιο ἔγινε, μὰ ὄχι ὅπως τὸ διατύπωσε ἡ «Ἐστία». Οἱ δικές μās πληροφορίες εἶναι πῶς πῆγε στὸ σπίτι του ὁ κ. Γλυνὸς τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας καὶ τὸν παρακάλεσε ἀπὸ μέρος τοῦ κ. Ὑπουργοῦ νὰ δεχτεῖ νὰ συνεργαστεῖ στὴν κριτικὴ ἐπιτροπὴ τῶν Ἀναγνωστικῶν βιβλίων καὶ νὰ μὴ φέρει ἔτσι ἔμπόδιο στὴν πολυθρόνητὴ ἐκπαιδευτικὴ ἀναγέννηση, συγγράφοντας καὶ τὸ σχετικὸ ἐκπαιδευτικὸ βιβλίον. Κ' ἔτσι ὁ κ. Ξενόπουλος, μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ μὴν πικράνει τὸν κ. Δίγκα, δέχτηκε νὰ μισοαναθεωρήσει τὴν τραγικὴ του ἀπόφαση. Τώρα τίποτ' ἄλλο δὲ μένει παρὰ νὰ πάει κ' ὁ κ. Ξενόπουλος νὰ τὸν παρακαλέσει ἀπὸ μέρος τοῦ κ. Γ. Φέξη, γιὰ ν' ἀναθεωρηθεῖ κ' ἡ ἄλλη μισὴ κ' ἔτσι ν' ἀνεβοῦν κάπως οἱ διαφορὲς ἀξίες στὸ Χρηματιστήριον ποὺ τόσο τίς ἐπηρέασε μὲ τὴν τραγικὴ του ἀπόφαση.

ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΑ Ἡ ΣΟΒΙΕΤ

Στις 18 τοῦ Γενάρη 1918 οἱ μπολσεβίκοι διάλυσαν τὴ ρούσικη Συνέλευση. Ἐνα χρόνο ὕστερα τὴν ἴδια μέρα ἐγιναν οἱ ἐκλογές γιὰ τὴ Γερμανικὴ Συντακτικὴ Συνέλευση. Στὸ διάστημα αὐτὸ τὰ ἴδια προβλήματα παρουσιάζονται στὴ Γερμανία καὶ στὴ Ρουσία. Ὑστερᾶ ἀπὸ τὴ Ρουσία ἡ Γερμανία ἔχει νὰ ἐκλεξῆ ἀνάμεσα σὲ δύο συστήματα: ἢ τὴ Συντακτικὴ Συνέλευση ἢ τὸ σύστημα τῶν Σοβιέτ ἐργατῶν στρατιωτῶν καὶ χωρικῶν. Ὡς πὺν νὰ ἰδοῦμε τί θὰ γίνῃ στὸ Βερολίνο, ἄς θυμηθοῦμε τί ἐγινε στὴν Πετρούπολη. Τὰ Ρούσικα γεγονότα καὶ τὰ ἐπιχειρήματα τῶν Μπολσεβίκων γιὰ τὸν ἀγῶνά τους θὰ μᾶς βοηθήσουν νὰ νοιώσουμε καλλίτερα τὰ γεγονότα ποὺ ζετιλίγονται σήμερα στὴ Γερμανία.

Στὸ καθεστὼς Κερένκι οἱ μπολσεβίκοι δὲν ἐπάψαν ν' ἀγωνίζονται γιὰ τὴν ἀμεση σύγκληση τῆς Συντακτικῆς, ἐπειδὴ τὰ κόμματα τῆς δεξιᾶς ἤθελαν νὰ τὴν ἀναβάλουν ἵσαμε τὸ τέλος τοῦ πολέμου κ' ἐζητούσαν τὴ σύγκληση τῆς τσαρικής Δούμας. Μὰ μιὰ κ' ἤρθανε στὴν ἐξουσία τὸ Νοέβρη (1917) ἀφοῦ στοχάστηκαν ὅτι οἱ ἐκλογές στὴν ὑπαιθρο χώρα δὲ θάδιναν μπολσεβίκικὴ ὑπεροχὴ ὅπως οἱ ἐκλογές τῆς Πετρούπολης, τῆς Μόσχας καὶ τῶν μεγάλων πολιτειῶν ἐκρηγνύμεναι περισσότερο ἐνάντιοι στὴ Συντακτικὴ κ' εὐνοικοὶ στὰ Σοβιέτ. Ἡ ἐπανάσταση τοῦ Νοέβρη, ποὺ τόσο εὐκόλα θριαμβέψε στὴν Πετρούπολη, δὲν εἶχε, καθὼς εἶναι φανερὸν, τὸν καιρὸ νὰ κάμῃ νὰ νιώσουν τ' ἀποτελέσματά της σ' ὅλη τὴ χώρα. Οἱ ἐκλογικοὶ καταλόγοι εἶχαν καταρτιστῆ τὸν καιρὸ τοῦ Κερένκι κ' οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς καταλόγους τῶν ἐπαναστατικῶν κομμάτων δὲν εἶχαν ἀκόμη φτάσει στὰ χωριά. Ἡ Συντακτικὴ λοιπὸν δὲν μπορούσε νὰ καθρεφτίξῃ, ὅπως ἦταν ὁ ρόλος της, τὴ γνώμη τῆς πλειονοψηφίας τῆς χώρας. Εἶχε καθυστερήσει μερικὸς μῆνες ἀνταποκρινότανε στὴν ἐποχὴ ποὺ στὴν Πετρούπολη καὶ τὴ Μόσχα εἶχανε θριαμβέψει στὶς ἐκλογές οἱ ἐπαναστάτες σοσιαλιστές.

Μολαταῦτα ἀποφασίσανε νὰ δοκιμάσουν τὴν τύχη καὶ πιστοὶ στὴν ὑπόσχεσή τους ἐσυγκάλεσαν τὴ Συντακτικὴ Συνέλευση ποὺ τήνε ζητούσανε μὲ τόση ἐπιμονὴ τ' ἀστικά κόμματα κ' οἱ ἐπαναστάτες σοσιαλιστές ποὺ σωστὰ λογαριάζανε τοὺς ἀγροτικοὺς βολευτές. Μὰ ἀφοῦ ἔκαμαν τὴν ὑποχώρηση αὐτὴ τοὺς ἀντιπάλους της, οἱ μπολσεβίκοι ἐξασφαλίστηκαν ἐνάντια στοὺς κίνδυνους μιᾶς Συνέλευσης, ποὺ θὰ τοὺς ἀποδοκίμαζε συγκαλῶντας γιὰ τὴν ἴδια ἡμέρα τὸν ὄργανισμό ποὺ τοὺς φαινότανε πῶς ἀντιπροσωπευτικὸς τῆς τωρινῆς θέλησης τοῦ λαοῦ, τὸ 3ο πανρωσικὸ συνέδριο τῶν Σοβιέτ.

Εἶναι γνωστὰ τὰ περίφημα περιστατικὰ τῆς 18 τοῦ Γενάρη, ἡ μοναδικὴ συνεδρίαση τῆς Συντακτικῆς, προεδρευομένη ἀπὸ τὸν Τσέρνοβ, ἡ ἀπαίτηση τῶν μπολσεβίκων νὰ ἐπικυρωθοῦν ἡ ἐξουσία τους κ' οἱ πράξεις τους ἀπὸ τὴ Συνέλευση, ἡ συνένωση τῶν μπολσεβίκων καὶ τῶν ἐπαναστατῶν σοσιαλιστῶν τῆς ἀριστερᾶς καὶ τέλος ἡ διάλυση τῆς Συνέλευσης στίς 19, ὡρα πέντε τὸ πρωί.

Ἡ ἀρχὴ τοῦ διατάγματος τῆς διάλυσης συνοψίζει θαυμάσια τὰ πραγματικὰ ἐπιχειρήματα ποὺ οἱ μπολσεβίκοι εἶχαν ἀντιτάξει στὴ Συνέλευση: «Ἡ Ρούσικη Ἐπανάσταση, διαβάξει κανεὶς ἐκεῖ, παραδέχτη-

νεν ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὅτι μόνο τὰ Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν βουλευτῶν, τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν χωρικῶν εἶναι ἱκανὰ νὰ διευθύνουν τὶς ἐργατικὲς τάξεις στὸν ἀγῶνα ποὺ ἔχουν ἀναλάβει γιὰ τὴν ὀλοκληρωτικὴ πολιτικὴ κ' οἰκονομικὴ ἐλευθερία τους. Σ' ὅλη τὴν πρώτη περίοδο τῆς Ἐπανάστασης τὰ Σοβιέτ πρόκοψαν κ' αὐγάτισαν, ἀποδείχνοντας πειραματικὰ τὴ ματαιότητά τῆς χίμαιρας γιὰ ἓνα πιθανὸ συμβιβασμὸ μὲ τὴν ἀστικὴν τάξην, φτάνοντας πρακτικὰ στὸ συμπέρασμα, ὅτι εἶναι ἀδύνατο νὰ ἐλευθερωθοῦν οἱ τάξεις ποὺ πιέζονται χωρὶς νὰ κόψουν κάθε σχέση μὲ τίς παραγομένους μορφές τοῦ ἀστικοῦ κοινοβουλευτισμοῦ. Ἡ διακοπὴ αὐτὴ ἐπραγματοποιήθηκε μὲ τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ Νοέβρη, ποὺ ἔκτισε νὰ περάσῃ ὅλη ἡ ἐξουσία στὰ χέρια τῶν Σοβιέτ. Ἡ Συντακτικὴ ποὺ τὴν εἶχαν ἐκλέξει μὲ τοὺς καταλόγους τοὺς καταρτισμένους πρὶν ἀπὸ τὴ δεύτερη αὐτῆς ἐπανάστασιν καθρεφτίζει τὴ γνώμη τῆς χώρας στὴ στιγμὴ ποὺ οἱ Καντὲ καὶ οἱ ψευτο-σοσιαλιστὲς τῆς ἄγίας ἐνώσεως ἤτανε στὴν ἐξουσία. Ὁ λαὸς δὲ μπόρεσε, τότε, ψηφίζοντας γιὰ τοὺς ὑποψήφιους τοῦ ἐπαναστατικοῦ σοσιαλιστικοῦ κόμματος, νὰ κάμῃ ἐκλογὴ ἀνάμεσα στοὺς ἐπαναστάτες σοσιαλιστὲς τῆς δεξιᾶς, ὀπαδοὺς τῆς ἀστικῆς τάξης, καὶ στοὺς ἐπαναστάτες σοσιαλιστὲς τῆς ἀριστερᾶς, ὀπαδοὺς τοῦ σοσιαλισμοῦ. Μὲ τὸν τρόπο τοῦτο ἡ Συνέλευση αὐτὴ ποὺ ἔπρεπε νὰ εἶναι ἡ κορωνίδα τῆς ἀστικῆς Ἐπανάστασης, προορίστηκε νὰ γίνῃ ἐμπόδιο στὸ δρόμῳ τῆς ἐπανάστασης.»

Λοιπὸν πραγματικὸ ἐπιχείρημα: 1ο Τὰ Σοβιέτ, προηγουμένως ἀπὸ τὴ Συντακτικὴ, ἦταν οἱ ἀληθινὰ ἐπαναστατικὲς συνέλευσεις τοῦ ρούσικου λαοῦ. 2ο οἱ ἐκλογές ποὺ εἶχανε γίνῃ πρὶν τὸ Νοέβρη, δὲ μπορούσαν νὰ ἐκφράσουν τὴν ἀληθινὴν γνώμην τῆς χώρας στὸ Γενάρη τοῦ 1918. 3ο Συμπέρασμα: Ἡ Συνέλευση, ἐμπόδιο στὸ κανονικὸ ζετούλημα τῆς ἐπανάστασης, ἔπρεπε νὰ ἐξαφανιστῆ.

Μὰ τὸ δεύτερο μέρος τοῦ διατάγματος δείχνει ὅτι ἐξὸν ἀπὸ τὰ πραγματικὰ αὐτὰ ἐπιχειρήματα, οἱ μπολσεβίκοι εἶχαν κ' ἐπιχειρήματα ἀρχῶν ἐνάντια τῆς Συντακτικῆς. Δὲν ἐπροσέξαμε ἀκριβῶς στὸ σημεῖο τοῦτο. Ἐλέγαμε πάντα: Οἱ μπολσεβίκοι διάλυσαν τὴ Συντακτικὴ, ἐπειδὴ δὲν εἶχαν τὴν πλειονοψηφία σ' αὐτὴ· ἔκαμαν ἓνα πράξιμα κ' ἰδρύσανε δικτατορία χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ ἡ χώρα. Πραγματικὰ, οἱ μπολσεβίκοι διάλυσαν τὴ Συντακτικὴ καὶ γιὰ ἓνα ἄλλο λόγο ἀκόμη γιὰ θεωρητικὸν λόγον· ἐπειδὴ εἶναι ἐνάντιοι στὴ μορφή αὐτῆ τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ κ' ἐπειδὴ θέλουνε νὰ βάλουνε στὴ θέση τοῦ κοινοβουλευτικοῦ συστήματος τὸ σοβιετικὸν σύστημα. Τὸ διάταγμα, ἀλήθεια, ἐξακολουθεῖ ἔτσι: «Οἱ ἐργατικὲς τάξεις ἔπρεπε νὰ πειστοῦν, ὅτι ὁ παλιὸς ἀστικὸς κοινοβουλευτισμὸς ἔχει ζήσει περισσότερο ἀπὸ ὅσο ἔπρεπε, ὅτι εἶναι ἀπόλυτα ἀσυμβίβαστος μὲ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ σοσιαλισμοῦ, ὅτι μονάχα οἱ συγκρότητες τάξεις, ὅπως τὰ Σοβιέτ, καὶ οἱ ἐθνικὲς συγκρότησεις εἶναι σὲ θέσιν νὰ νικήσουν τὴν ἀντίστασιν τῶν τάξεων ποὺ κυριαρχοῦν καὶ νὰ βάλουν τὰ θεμέλια τῆς σοσιαλιστικῆς κοινωνίας. Κάθε περιορισμὸς τῆς δυνάμεις τῶν Σοβιέτ σ' ὄφελος τοῦ ἀστικοῦ κοινοβουλευτισμοῦ θὰ εἶναι τώρα ἓνα βῆμα πίσω καὶ θάφερνε τὴν ἀποτυχία ὅλης τῆς ἐργατικῆς καὶ χωρικῆς Ἐπανάστασης τοῦ Νοέβρη.» Τέτοια λοιπὸν εἶναι ἡ θεωρία: γιὰ νὰ περάσουμε ἀπὸ τὸ κεφαλαιοκρατικὸν στὸ σοσιαλιστικὸν καθεστὼς, γιὰ νὰ ἐξασφαλιστῆ ὁ θριαμ-

βος του σοσιαλισμού, χροιάζονται οργανισμοί τί-
ξων, οργανισμοί όπου αντιπροσωπεύονται απολει-
στικά οι εργατικές και χωρικές μάζες, οι όχι κοινο-
βουλευτική Συνέλευση όπου όλες οι τάξεις είναι
αναπατομένες κι όπου η άστική τάξη, που διαθέτει
μέσα δυνατά, θα προφιλιάξη την υπεροχή της και
τά προνομία της επάνω στις εργατικές τάξεις. Με
λίγα λόγια η κοινωνική επανάσταση του προλετα-
ριάτου πρέπει να αφαιρέση από την άστική τάξη
την οικονομική της δύναμη, καθώς η πολιτική επα-
νσταση του 1789 αφαιρέσεν από την άριστοκρα-
τία την πολιτική της δύναμη σ' όφελος της άστι-
κής τάξης. Στην πρόσκαιρη τούτη στιγμή ο σοσια-
λισμός δε θα νικήση τον κεφαλαιοκρατισμό παρά
ιδρύοντας τη δικτατορία του προλεταριάτου.

Τέτοιο είναι το νόημα του παρακάτω λόγου του
Λενιν, που τον έβγαλε την άλλη ακριβώς μέρα της
διάλυσης της Συντακτικής, εμπρός στην κεντρική έ-
κτελεστική επιτροπή των Σοβιέτ:

(Στ' άλλο φύλλο τελιώνει)

A. PERRIER

ΟΨΙΜΟ ΜΟΙΡΟΛΟΓΙ

"Απλωσε ο Παντοδύναμος και πήρε την Παρθένα...
Κ'έτσι προσά απ'τά μάτια μας άνούλα αναληφτήκαν
—Σά θροσκόμπια, που απ'το φως του ήλιου έξατμιστήκαν,
Κάλλη σεμνά με άρετη άρμονικά ένωμένα...

**

"Όλοι την έσυγκλήσαμε! Μα χωριστά ο καθένας
Έκνευσε τα δάκρυα του στού πόνου το λεγέμι, ..
—Πού άγέμιστο, άξεχειλιστο μ'όλα τα δάκρυα μένει... —
Κ'έκειθε έκαισταύλαξαν στο μνήμα της Ήας θενις...

**

Γι' αυτό κι' από τα χάματα, που τα σκεπάζαν τ' άγια,
Έκει στού κοιμητήριου την πλείον άπόσκιαν άκρια,
Με τον καιρό ξεφούντωσαν, θρημμένα από τα δάκρυα,
Μπάλαμα, δειντολίβανα, κρένα, μουσές και βάγια...

**

Και μέσ' απ' τα κλωνάρια τους μου φάνηκε πώς είδα
—Σέ τέτοιο παραλογητό μ'έφευε ή πεθιμένη! —
Την άγολη, άκρημάτιστη ψυχή τη, να ξεβγαίνη
Μές στη χιρά της "Ανοιξης σάν άσκη χρουσαλίδα...

**

Χρόνια από τότες πέρασαν! Νιός, είμουνα κ' έγέγρασα,
Και στη ζωή μου άνομικτες χαρές και λύπες πέρασα...
Μά ή λύπη, που ή κοφθημερη μου άφησε Παρθένα,
"Όλα μου τ' άλλα βάσανα τ' άπόποιρνε σάν ξένα...
Τεσο αυτή κυρίαρχη για μέ είχε κατατήσει,
"Ότε δέν άφην' έντος μου λύπη άλλη να φτουρίση...
Κ'έτσι κάποια στη ζήση μου παρηγοριά και γλύκα
Μές στη μεγάλη σφοδρά τη; νιότη; μου εύρηκα...
Φιλιατά.

ΣΠΥΡΟΣ ΝΟΤΑΡΙΟΣ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

"Ο «Νουμάς» αναγγέλλει και κρίνει κάθε νέο βιβίο, που δύο
άντινικά του θα σκαλοῦν στα γραφεία του. Άμα σκαλή ένα
άντινπο θα το αναγγέλλη μόνο.

Ο ΑΛΗΣΜΟΝΗΤΟΣ

Σαράντα 'μέρες πέρασανε που μās έφυγε! Που
έφυγε, για να μη ξαναγυρίση, που μās άφισε, για να
μη τον ξαναϊδοῦμε και να μη μās ξαναϊδή! 'Ο άλησμό-
νητος!!

Σαράντα 'μέρες, σάν να ήτανε χδές! Και σαράντα
μήνες, όμως, και σαράντα χρόνια να πέρασουνε, και αν ή
ζωή είχε περιθώριο να κρατή; σαράντα αιώνες, πάλι
πώς ήτανε χδές ή μοιραία ήμέρα, θα φαινότανε σ' έ-
κείνους που τον έγνώρισαν και τον αγάπησαν!

Και τ'ν αγάπησαν όλοι, και τ'ν έθρήνησαν όλοι,
και θα τον κλαίνε πάντα, όλοι, όσοι έγνώρισαν της
ψυχής του την άφθαστη αγάσότητα, και τα χαρίσμά-
του τα πολλά, τα άνεχτίμητα!

Και έφυγε τόσο διαστικός! Σάν να φρόντιζε να
μη παρατείνη την άγωνία μας, λές και φοβότανε για
το σπαραγμό μας, σάν να προσπαλούσε, αν ήταν δυ-
νατό, να μās πιζράνη λιγώτερο, Αυτός, που στη ζωή
δέν έλικρανε ποτέ του κανένα!

Σάν ψέμα!

Σάν ψέμα!!

Το 'Ολύμπιο άνάστημά του, γιομίζει άκόμη τα
γραφεία! Μαζύ μας θαροῦμε πώς τον έχοιμε, ακού-
με τη φωνή του να μās καλή! Το γέλιο του άντηγετ ά-
κόμη στους διαδρόμους. Το μειδιάμά του γεμάτο
καλωσύνη άπλώνεται άκόμη τριγύρω μας! Κατεβαίνει
τη σκάλα γελαστός, ρίχνοντάς μας μια πειραχτική ά-
κακη Είρωνεία, θγαίνει στο πεζοδρόμιο, ο "Ηλιος
τόν λούζει με τις άχτίνες του, ο Ίσκιος του επιβλητι-
κός διαγράφεται στο πλακόστρωτο. Κάνει μια από-
κρυφη χειρόνομια, δίνοντας έλεημοσύνη στη δυστυχία
που πέρασε μπροστά του, και απομακρύνεται ειχαρι-
στημένος, σιωπητός, γεμάτος μετριοφροσύνη!!

Σάν ψέμα!

Σάν ψέμα!!

Και όμως, τον χάσαμε!

Βιαστικός όπως ήτανε πάντα του, διαστικός φάνηκε
και στην ώρα του χωρισμού του άτελείωτου!

Και έφυγε!!

"Έφυγε, και μās άφισε όλους στην δοφάνεια, ο
σέλιγος ο πολυαγαπημένος, ο πατέρας ο στονικός,
ο νιός ο μονάξιος, ο φίλος ο πονετικός, ο άδολος
πατριώτης, ο άγωνιστής του καλού, ο Χαλζέντερας!!

Και έφυγε, για να μη ξαναγυρίση πάλι και μās ά-
φισε, για να μη τον ξαναϊδοῦμε, και να μη μās ξανα-
ϊδή! 'Ο "Αδωνις! 'Ο Κόσος ο 'Αλησμόνητος!

3η του Γενάρου 1919

ΚΩΣΤΑΣ ΜΑΡΚΑΡΙΤΣΑΣ

ΦΑΡΜΑΚΑΠΟΘΗΚΗ ΣΑΚΑΛΗ - ΜΠΑΚΑΚΟΥ

ΠΛΑΤΕΙΑ ΟΜΟΝΟΙΑΣ

Σύριγγες Νεοσαλβασιάν. Φόζιννη Zimmér, Άσπιρίνη
Bayer, Ουροσποσίνη Shering, Θερμόμετρα, Σαστίλλιας
Dr Guyot άνώτερες του Valda.

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ

διὰ τους κ. κ. δδοντοιατροῦς

Είς τὸ κατάστημα LABARBERA, I. ΚΑΝΑΡΗ
καὶ Σία, Σταδίου 3, παρολήφθησαν τὰ άναμενόμενα
δδοντοιατρικά εἶδη τοῦ ἐν Λονδίῳ Οἴκου C. ASH
SONS et Cie.

ΑΠΟ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΔΟΜΑΔΑ

La curiosité du public

Ἡ δυστυχία τῶν ἀδερφάδων τοῦ Παπαδιαμάντη, ἔγινε πάλι ἀφορμὴ νὰ θυμηθοῦν οἱ ἐφημερίδες τὸν μεγάλο μας διηγηματογράφου. Ἔτσι θυμόμαστε στὸν τόπον αὐτὸ τοὺς ἀνθρώπους, ποὺ στάθηκαν τιμὴ του. Ἐίτε γιὰ νὰ τοὺς κλάψουμε, τὴν στιγμή ποὺ δὲν θὰ πᾶρχονε πιά, εἴτε θυάζοντας τὸ δίσκου τῆς ζητιανιάς γιὰ τὸ ψ.ο.μὶ τῶν παιδιῶν τους καὶ τῶν ἀδερφάδων τους.

Αὐτὸ ἔγινε καὶ γιὰ τὸν Παπαδιαμάντη, ὅπως ἔγινε γιὰ τὸσους ἄλλους, καὶ ὅπως θὰ ἐξακολουθήσει φυσικὰ νὰ γίνεται. Καὶ θυμοῦμαι τώρα δύο λήγια, ποὺ μοῦ εἶχε πῆ κάποτε ὁ συγγραφέας τῆς Φόβου καὶ ποὺ ξανάρχονται τώρα στὴ μνήμη μου, σὰν φωνὴ καὶ πρὸ πάντων σὰ διαμαρτυρία ἀπ' τὰ θαδεῖα τοῦ τάφου. Ἐίχα ἀνεβῆ ἐδῶ καὶ κάμποσα χρόνια ἀπάνω στὴ Δεξαμενὴ— δὲν θὰ περιγράψω τὴ σπηλὴ, ποὺ κάποτε ἄλλοτε τὴν ἰστόρησα μὲ τίς ὥραιες τῆς λεπτομέρειες— εἶχα πᾶν νὰ συναντήσω τὸν Παπαδιαμάντη καὶ νὰ τοῦ κλέψω μιὰ φωτογραφία, κρύβοντας, ἕνα μικροσκοπικὸ κοντάκι στὴν τσέπη μου. Καὶ διηγῆθηκα ἄλλοτε πὼς ἔγινε τὸ δύσκολο κατῶρθωμα. Ὁ Παπαδιαμάντης, ἀποφασισμένος πιά νὰ ἐπιτῆ τὸ ποτήριον, διαζότανε νὰ τελειώσῃ ἡ ἱεροτελεστία μιὰν ὥραν ἀρχήτερα. Καὶ, ρίχνοντας ἀνήσυχες ματιὰς στοὺς δύο - τρεῖς ἀνθρώπους, ποὺ ἦτανε ὄλο τὸ κοινὸν τοῦ ἀτόμου καφενείου, μοῦ μίλησε Γαλλικὰ, γιὰ πρώτη φορὰ στὴ ζωὴ του: *Vite je vous en prie. Nous excitons la curiosité du public.*

Ἡ θέτηλη περιέρχεται τοῦ Κοινοῦ, αὐτὴ τὸν ἐνοχλοῦσε σὲ ὅλη του τὴ ζωὴ. Στὸν ἥσκιο γεν νημένος, στὸν ἥσκιο τοῦ ἄρεσε νὰ περνᾷ τὴ ταπεινὴ του ζωὴ. Καὶ κατέβηκε στὸν μικρὸ τοῦ τάφου, ταπεινὸς ὅπως ἔζησε. Τώρα οἱ ἐφημερίδες γεμίζουνε πάλι ἀπ' τὸ ὄνομά του. Καὶ γεμίζουνε ὄχι γιὰ τὴ δόξα του, ὄχι γιὰ τὸ ἔργο του, ὄχι γιὰ μιὰ ὑπόθεση ἐπὶ τέλους ποὺ δὲν ἀνήκει πιά στὸν νεκρὸ καὶ στὴ μετριοφροσύνη του. Γεμίζουνε οἱ στήλες τῶν ἐφημερίδων, γιὰ νὰ θυμώσουν τὴν δυστυχία, ποὺ ἄφισε πίσω του, γιὰ νὰ ζητήσουν τὴν ἐλεημοσύνη τῶν ἀγαθῶν ἀνθρώπων, γιὰ νὰ πληροφοροῦσιν τοὺς ἀπληροφόρητους καὶ τοὺς ἀδιάφορους, πὼς κάποτε βρέθηκε ἕνας Παπαδιαμάντης, πὼς ὁ Παπαδιαμάντης αὐτὸς ἦτανε ἐπὶ τέλους ἕνας μεγάλος διηγηματογράφος, πὼς πέθανε φτωχὸς, πὼς ἄφισε πίσω του ἔρημες ἀδερφάδες, ποὺ πεινᾶνε καὶ κούβουν καὶ πὼς τέλος πάντων... «κάνει» ἐλεημοσύνη, Χριστιανοί.»

Καὶ τὸ Κοινὸ, τὸ περίφημο Κοινὸ, ποὺ ἔτοιμα τὴν ἀσπινθὴν περὶ τοῦ αὐτοῦ καὶ ἄδολος ἐκεῖνος Χριστιανὸς, δοθῶνεται πάλι σὰν ἀσπινθὴν φάντασμα ἡμιποστὸ τὸν τάφο του καὶ ὁ δίσκος τῆς ζητιανιάς τοινοῖλε νῆσιν ἀπ' τὴ μνήμη του. Χωρὶς ἄλλο ἢ ταπεινὴ, μιὰ περὶ τὴν μνήμη τοῦ μεγάλου νεκροῦ, ὅσο καὶ ἂν τὴ βασανίτῃ ἡ σκληρὴ Μοῖρα ἐκεῖνῶν ποὺ ἄφησε, σπένδοντας, στὴ δυστυχία καὶ τὴν ὁσφάνια δὲν θὰ εἶνε εἰσπραγματικὴ γιὰ τὸν τόπον, μὲ τὴν ὁποῖον ἡ δόξα του ἡσπασετὶ τὴ δυστυχία του. Τὴ δυστυχία τῶν ἀγαπημένων του, ποὺ εἶναι ἡ δυστυχία τοῦ τάφου

του. Καὶ θαρρῶ πὼς ἀκούω πάλι ἀπ' τὰ βᾶθη τοῦ χορταριασμένου τάφου τὴν ἴδια φωνή, ποὺ ἀκούσα ἀπ' τὰ τρεμάμενα χεῖλια του, ἕνα χρυσὸ ἠλιόγεομα, ἐκεῖ ψηλά, κάτω ἀπὸ ἕνα πεῖλο τῆς Δεξαμενῆς: *Nous excitons la curiosité du public.*

Τὶ νὰ πῆ ὁμοῦ κἀνένας; Αὐτὴ εἶνε ἡ Μοῖρα κἀποιῶν ἀνθρώπων σὲ κάποιους τόπους. Τοῦλάχιστον ἂς μὴ σταματοῦσαμε μονάχα στὸν δίσκου. Ἐκεῖ κάτω, σ' ἕνα κατοπράσινο νησάκι, δοξασιμένο ἀπ' τὴν τέχνη ἑνὸς μεγάλου παιδιοῦ τῆς, βρίσκεται ἕνας ἔρημος τάφος καὶ ἕνας μαῦρος Στάνος. Σὲ λίγο δὲ θὰ βροσκείται ὄντε τάφος ὄντε Στάνος. Τὸ εὐλαβητικὸ χεῖρι τῶν ἀδερφάδων τὸν σηκώσανε, μὲσθ' οἱς χριστιανικὲς προθεσίμεις, τὰ κόκκαλα τοῦ πόνητῆ, ποὺ γι' αὐτὲς ἦτανε μονάχα ἀδερφός. Τὰ κόκκαλα αὐτὰ δέχονται τώρα τὸ ἀγαπημένον θημιάσμα σὲ κάποια γωνία μιᾶς ταπεινῆς ἐκκλησίας. Αὐτοῦ θ' ἀνακατωθοῦν μὲ τὰ ἄλλα ἀνόνημα κόκκαλα καὶ θὰ σοπιάουνε μέσα στὸ κοινὸ χωματιῆρι. Ἡ ψυχὴ τοῦ μεγάλου Χριστιανοῦ δὲν θὰ παραπονεθῆ βέβαια Ἡ Πολιτεία ὁμοῦ, ἡ Κοινωνία ὁμοῦ, οἱ Σύγχρονοι τοῦ ὁμοῦ δὲν νομίζουν πὼς ἔχουν κάποια ἰσὴ ὑποχρέωση σὰ κόκκαλα αὐτὰ; Ἐκεῖνοι ποὺ θάρθουν ὕστερ' ἀπὸ μᾶς, θὰ ζητήσουν μιὰ μέρα τὸν τάφο τοῦ Παπαδιαμάντη. Καὶ τὸν χρωστάμε σ' αὐτοὺς, ἂν δὲν τὸν χρωστάμε στὴ μνήμη του.

Φαντάζομαι ὅτι ἡ Πεντέλη ἔχει ἀκόμα λίγο μάρμαρο καὶ γιὰ μιὰν ἀληθινὴ Ἑλληνικὴ δόξα. Ἀλλὰ ποῦς νὰ τῆς τὸ ζητήσῃ; Μήπως τάχα «la curiosité du public»;

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

ΣΤΟ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ Π. ΡΟΔΟΚΑΝΑΚΗ

Τῆς Ἰωάννας Μέλισσα μὲ τὰ χαρτεῖρα μῆλια καὶ τὰ ὀριόπλουμα φτερά,
ποὺ ὁ βόμβος σου ἀδιάκοπα ἀνηχοῦσε σὰ παλιὰ
τοῦ Βυζαντίου τ' ἀστραφτερά
καὶ μὲ στοὺς κήπους ποὺ οἱ Ζωστὲς καὶ οἱ Λυγούστες σερμαίνουσαν

ἕναν καιρὸ, τὸ μέλι
τὰ χεῖλη σου τὰ φίλεργα εὐλαβητικὰ τραγοῦσαν
στὴν Ἀττικὴ Κυψέλη
νὰ τὸ στιβάξουν ὕστερα· μιὰν ὀργισμένην μέρα
σὲ συνεπῆρεν ἡ ὄρη τοῦ μανιασμένου ἀγέρα
ἐκεῖ ψηλά σὰ Ἥλύσια καὶ μέσα στὴν Ἀγκάλη
τοῦ Βυρσινίου Τριανταφυλλίου ξεψύχησες ἀγάλη.
Μὰ μὲ σ' ἐκεῖνο τῶν ψυχῶν τὸ ἱερὸ λιμέρι
κάποιος Λυγούστας τὸ λεπτὸ καὶ φιλιτισμένον χεῖρι
σὲ πῆρε συμπονετικὰ πὸ τ' ἀνθινὸ στρωσίδι
καὶ σὰ μαλλιά τῆς τὰ ξανθὰ σὲ κάρφωσε στολίδι.
Λάρισα Γενάρης 1919

ΒΙΚΤΩΡ Ν. ΖΗΝΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ὁ κ. Γρ. Ξενοπούλου ἐτοιμάζει νὰ τυπώσῃ καινούργιον τόμον διηγημάτων του. Στὸν τόμον αὐτὸν, ποὺ θὰ εἶναι ἴσα μὲ τριακοσὰς σελίδες, θὰ ὑπάρχουν τὰ δύο μεγάλα διηγήματά του «Πετρὸς στὸν Ἥλιο» καὶ «Ἀντάρτης» καὶ μερικὰ ἄλλα μικρά.

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Γαλλικὴ. — Πολὺ εὐνοικὰ κρίνεται ἡ βιβλικὴ τραγωδία τοῦ Λυμπερτιέ καὶ Μιλλόζ, «Μεφισοβέθ» ποὺ ἐπαίχθηκε τελευταία στὸ θέατρο «Ὀντέον». Θέμα τῆς τραγωδίας αὐτῆς εἶναι οἱ ἐγκληματικοὶ ἔρωτες τοῦ Δαβὶδ, προφήτη, κριτῆ καὶ

βασιλιά του Ισραήλ, με τη Βησθαβεέ, τη γυναίκα του Ουρί. Ο Δαβίδ είναι ο ποιητής που παρασέρνεται από τα πάθη του· ο Μερσοβέδ, ο γιος του Ιωαννάθαν, που τον είχαν περιμαζέψει στην αυλή του Δαβίδ, ένοσρκώνει την έπαυροθωτική και γόνιμη τύψη της συνείδησης, που γεννιέται από την Αγάπη. Το ποίημα είναι γεμάτο από συμβολικές όνειροφρασιές για τη βασιλεία του Χριστού και για το μυστήριο της μετουσίωσης. Ο συγγραφέας φαίνεται να έχει έμπραστη πολυ από τον πλούτο των βιβλικών μεταφορών.

— Ο περίφημος Άντουάν, ο άναμορφωτής, μπορεί να ειπεί κανείς του Γαλλικού θεάτρου γράφει τώρα και θεατρικές κριτικές στην έφημερίδα «Έμφορμασιόν», που τότε δείχνουν κριτικό πρώτης γραμμής. Προαναγγέλοντας μία μελέτη του στην έφημερίδα αυτή για το καινούργιο δραματικό έργο του Φρανσουά ντε Κυρέλ «Η κωμωδία της Μεγαλοφυίας» μιμίζει στους μεγάλους διευθυντές των θεάτρων ποιο είναι το καθήκον τους και γράφει: «Θάθελα να ρωτήσω χωρίς να περιμένο κι' απάντηση ή πείρα δε θά μάς χρησιμέψη οριστικά ποτέ; Στη στενοχώρια όπου βρισκόμαστε, εξετάζοντας το δραματικόν όριζοντα, θάναυώσουμε λοιπόν όπως άλλοτε για το «Καινούργιο Είδωλο» την ίδια αδιαφορία για ό,τι δεν είναι αποκλειστικά έμπορικό; Είναι γνωστό, ότι το «Καινούργιο Είδωλο» έδημοσιεύτηκε πρώτα στην «Παρισινή Γλυπείωση» κ' ύστερα δόθηκε στη σσηνή. Πρίν να παρασταθί πολλοί ενόμιζαν, ότι δεν ήταν έργο θεατρικό και μολαταύτα ή παράσταση έτριπλασίασε τη δόξα την άναμφισβήτη πιά του κ. ντε Κυρέλ. Το έργο είχε την τύχη να μηθί στο δραματολόγιο της Γαλλικής Κωμωδίας που δεν τό βίζει όμως και συχνά στο πρόγραμμα της. Άλλά ποιος έχει το καθήκον να μάς παρουσιάσει το καινούργιο δημιουργημα ένος συγγραφέα σαν και τούτου που λογαριάζεται στην πρώτη γραμμή της Γαλλικής δραματικής φιλολογίας και μάλιστα τη στιγμή που μπαίνει τέλος στην Ακαδημία συντροφεμένος με το σεβασμό και το χειροκροτήματα όλων;»

— Βγήκε σέ τόμο το ανέκδοτο μυθιστόρημα «Καίσαρ Καπεράν» του Λουί Κοντέ, που πέθανε σά 1914 έξ αιτίας των πληγών του στον πόλεμο. Ο Λουί Κοντέ, που έχρημάτισε και βουλευτής, είχε γυράσει πρίν δυό άλλα έργα του, το ένα λέγεται «La Petite Chiquette» και κρίνεται σαν άληθινό άριστούργημα, και το άλλο «Το Ρόδο του Κήπου,» όπον ή ποίηση ενώνεται με τη νεανική χάρη.

— Άρκετός λόγος γίνεται στους Γαλλικούς φιλολογικούς κύκλους για τους ποιητές, τους λεγόμενους κιομπιστές εξαιτίας του καινούργιου έργου «Το Άκρωτήριο της Καλής Έλπίδας» του κ. Ζιν Κοκτώ, ένος από τους πιδ κιομπιστές ποιητές. Η συλλογή αυτή έχει καθώς φαίνεται για μόνο σκοπό της το χρώμα και το λυρισμό. Η ιδιοτροπία του ποιητή φτάνει ίσαμε τό σημείο ώστε ή άρχιτεκτονική του έργου να κανονίζεται από την προφορά των λέξεων και από την τυπογραφική τους κατάταξη. Πολλές σελίδες ενε όλως διόλου γεμάτες από στίχους, πυκνοτυπωμένες, ενώ άλλες δεν έχουν παρά ένα μόνο στίχο. Έννοείται ότι όλα αυτά τα κόπια δε δίνουνε στο βιβλίο μήτε μία στάλα αξίας παράνα από κείνη που έχει πραγματικά και που δε φαίνεται να είναι σπουδαία. Η κβιστική ποίηση βρίσκεται άκόμη στην περίοδο της δοκιμής και της άναζήτησης.

ΣΥΝΑΥΛΙΕΣ

«**Η τρίτη συναυλία της στρατιωτικής όρχήστρας.**—Δόθηκε την περασμένη Κυριακή τάπόγεμα ή τρίτη συναυλία της πρώτης στρατιωτικής όρχήστρας. Έν' από τάριστοουργήματα του Μπετόβεν, ή Πέμπτη Συμφωνία, παίχτηκε μέτρια, με τη διεύθυνση του Καλομοίρη. Ο χρόνος ξέφευγε πολλές φορές, και μάλιστα από τα χαλκίνα όργανα. Γενικά, στο κομμάτι αυτό, ή όρχήστρα πολυ άπειθάορητη, άν και στρατιωτική. Η «Ρωμαντική Ποίηση» και το «Διασκεδαστικό» του Διάλιου, γεμάτα σοφή σκέψη, μα ξετυλιγμένα τα θέματα τους με κάποια μογοτομία. Το «Καρναβάλι στο Παρίσι» του Νορβηγού συνθέτη Σβέντσεν, συμφωνία με τέχνη δυνατή στην ένορχήστρωση κ' έμπνευση γερή. Η «Έλληνική Ραψωδία» του άγνωστου για την ώρα νέου ραμηπού συνθέτη Χρ. Βρυωνίδη, γραμμένη με πολλή μεσορία, που δείχνει ένα ταλέντο αξιο εξαιρετικής προσοχής. Κι' όμως τό περίφημο κοινό μας, άποθέωσε τον **έχτελειστή** Φαραντάτο, που παίζει τρία κομμάτια μονάχος στο πιάνο, ενώ τον πρωτοφρονέρωτο **συνθέτη** Βρυωνίδη, μόλις καταδέχτηκε δειλά κι' άραιά να τονέ χειροκροτήσει. Γιατί ο δεύτερος ενε άγνωστος στην άριστοκρατική κοινωνία που μαζεύεται στις συναυλίες.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. **Άγγ. Σαλ Ζάκυνθο.** Έύχαριστούμε. Θά δημοσιευτούν.— κ. **Π. Άγο.** Μά σοθ τό είπαμε **Τι περισσότερο να σοθ ποδμε.** Δοκιμάζε. Αυτό τά λύνει όλα.— κ. **Χρυσάνθεμον.** Σπάτην. Οδ **δυνατόμεθα** συμμορφωθίναί τη **έμετέρω** γλώττη. **Ημέτερος** καθήκοντος **Άνθέμιος** άπαντήσει υμίν εν καιρώ δούτων.— κ. **Π. Ψ.** Καλαμάτα Έύχαριστούμε Θά δημοσιευτούν. Γράψε και δυό λόγια στη «Σημ.»— κ. **Κ. Μαυρ.** Θά δημοσιευτεί άργότερα.— κ. **Έπ. Ηλιόπ.** Το γράμμα σου μάς άρεσε πολυ τό τραγούδι σου όχι **Έπαιτα**, παιδί μου, τραγούδια με **σοφία** έπεξηγηματικά. **δεν είναι** της μό'ας σήμερα **Πιστεψέ** μας.— κ. **Α. Φοίβ.** Κι αυτά δε μάς άρέσαν. **Μην άπαγορεύεσαι** όμως. **Σιγά σιγά** θά γράφει και καλά. **Σώνει να μη βιάζεσαι** να δημοσιεύεις.— κ. **Κ. Στ.** Παραίτανε. **Άν θέλεις, μάς τό ξαναελέγεις.**— κ. **Άστ.** **Άστρ. Λαμία.** Τό τραγούδι σου, που άρχινάει έτσι :

Συ είσαι ή μόνη, της **Αμίας** ή μόνη,
ή **έμορφη** κ' ή **παχούλη** άκόμη.
Θάμβος ή **έκπληξις** τον τινά **περικυκλώνει**
κ' ή **συνόπτης** κ' **έμορφα** σου **ξεφανερώνει.**
Τό **προσωπάκι** σου **σερογγυλό**
Τό **σωματάκι** σου **μικρό,**
Είσαι ώραία σαν **τριαντάφυλλο** **κομψό...**

Τό τραγούδι σου λοιπόν αυτό τό **χαχαχίριζε** ο διαχειριστής του «**Νουμά**» ως **προσωπική** έμμετρο δι' **τροιβή** και τό **κατέμισε** για **τριάντα** δραχμές. **Όσοι** άφου **«οε παραβιάζει ή μήτηρ της»**, στείλε τις **τριάντα** δραχμές να δημοσιευτεί άμέσως.— κ. **Ν. Σ.** Θά δημοσιευτεί **άργότερα.** **Πάντα** **πειρασιένει** τόπος και για **πρωτότυπα**, **σώνει** να'ναι κα'ά.— κ. **Ν. Χ. Κοντογ.** Θά δημοσιευτεί **άργότερα.**— κ. **Στ. Στρ.** Σίς **τελευταίως** **αδιάντροπες** **κατα** τό «**Νουμά**» **ΒΙΒΛΙΟΛΟΓΙΕΣ**, **ίσως** **άπαντήσει** στο **ερχόμενο** φύλλο **δ** **διακρηπής** **Άπονάος** **ποιητής** και **μαθητής** του **Καβάση** κ. **Daniel Bonosenectius.**— κ. **Ελ. Παν.** Άφου **ζητάς** τη **γνώμη** **μας** γράψε **μας** τ' **ονομά** σου και τη **διεύθυνσή** σου να σοθ την **ποδμε** **πλατεί** με **γράμμα** μας. **Έδώ** **θάπιας** **μια** **οιγή** και **περισσότερο**— κ. **Γ. Μουρη.** **Δεν** **είνε** κι' **άσχημο** **μά** **θέλει** **δούλεμα** **πολύ** **δούλεμα** ο **στίχος** του.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Έπαναληπτική μειοδοτική δημοπρασία μισθώσεως ταχυδρομικών μεταφορών και περισυλλογής άλληλογραφίας εκ των γραμματοκιβωτίων των πόλεων Αθηνών—Πειραιώς

Την 3ην Φεβρουαρίου έ. έ. ήμέραν Κυριαήν και ώραν 10ην π. μ. ένεργηθήσεται εν τώ ενταύθα Νομαρχικώ Καταστήματι έπαναληπτική μειοδοτική δημοπρασία δι' ένοσφραγίστων προσφορών προς μίσθωσιν των ταχυδρομικών μεταφορών και περισυλλογής της άλληλογραφίας εκ των γραμματοκιβωτίων των πόλεων Αθηνών και Πειραιώς. Πληροφορία παρέχονται παρά τώ Ταχυδρομικώ Τμηματι της Γενικής Διευθύνσεως του Έπουργείου Συγκοινωνίας.

(Έκ του Έπουργείου Συγκοινωνίας)

«ΠΥΡΟΣ»

ΜΗΝΙΑΙΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

Διευθυντής: **ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ**

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΟΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ 4

Ο «Πυρός» είναι τό φιλολοικό όργανο των νέων. Βγαίνει κάθε μήνα και πουλιέται σ' όλα τα κώσσια και τα κεντρικώτερα βιβλιοπωλεία 1 δρ. τό τεύχος. Η συνδρομή του είναι 8 δρ. για την Έλλάδα και φρ. χ. 10 για τό Έξωτερικό.

ΕΘΝΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΔΕΚΑΤΟΝ

ΓΕΝΙΚΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΑΠΟ 1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ ΜΕΧΡΙ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1918

	Φρ.	1.—99.	Φρ.	2.—
Ένεργητικά				
Έγκατάστασις Γραφείων Διευθύνσεως		1.—99.		
» Πειρασιών		1.—»		2.—
» Α τ μ δ π λ ο ι α				
α Πατρίς ἀρχική άξία του	Φρ.	2.039.979.80		
Πλέον προσθήκας Β' θέσεως	»	70.121.60		
»	»	<u>2.110.101.40</u>		
» Αποδέσεις μέγρ: 31 Δεκεμ. 1917	»	1.544.425.10	565.676.30	»
α Θεμιστοκλήσ» τίμημα άγροχς του	»	1.450.000.—		
Αποδέσεις μέγρ: 31 Δεκεμβρ. 1917	»	318.500.—	1.131.500.—	»
α Μεγάλη «Ελλάς» άξία του	»	6.463.015.20		
Αποδέσεις μέγρ: 31 Δεκεμβρ. 1917	»	1.656.905.20	4.806.110.—	6.503.286.30
α Φοξίος» τίμημα άγροχς του	»	972.943.30		
Αποδέσεις μέγρ: 31 Δεκεμ. 1917	»	216.902.65	756.040.65	
α Παράλος» τίμημα άγροχς του	»	922.463.30		
Αποδέσεις μέγρ: 31 Δεκεμβρ. 1917	»	234.792.85	687.670.45	1.443.711.10
α Έσπερία» τίμημα άγροχς του	»	318.608.05		
Αποδέσεις μέγρ: 31 Δεκεμβρ. 1917	»	100.029.25	218.568.80	
α Συρία» άξία του	»	1.500.996.65		
Αποδέσεις μέγρ: 31 Δεκεμβρ. 1917	»	350.029.90	1.150.966.75	1.369.535.55
α Ιωάννινα» τίμημα άγροχς του 63 3/4 ο/ο	»	2.908.668.80		
Αποδέσεις διαφοράς μεταξύ τιμήματος άγροχς και ήσφαλισμένης άξίας του	»	978.807.—		» 1.929.861.80
α Έρυσσος» α Λακωνών» α Λαζεάνδρα» α Αργουσιόλων» α Ίουλίδα» α Είρινη» 51 ο/ο τίμημα άγροχς των	»	5.367.242.90		
Αποδέσεις διαφοράς μεταξύ τιμήματος άγροχς και ήσφαλισμένης άξίας αυτών	»	2.063.324.—		» 3.303.918.90
α Β. Σοφία» Καταβληθέντα έναντι άξίας του Ρυμουλκόν α Κένταυρος» άξία του	»	126.160.85	176.825.60	» 3.675.470.—
Δέκα φορητήδες	»	50.664.75	» 41.378.85	» 435.446.75
Αποδέσεις μέγρ: 31 Δεκεμβρ. 1917	»	984.597.—		105.694.50
Χρωήγραφα και μετοχή: άξία των τη 31 Δεκεμβρίου 1918	»	4.930.394.50		289.082.60
Μετοχή ύπερωκεανίου Ατροπλόιας	»	1.320.642.25		257.178.15
Ασφάλιστρα άσφαλισίων προκαταβληθέντα	»	2.268.058.40		10.108.663.80
Έφάδια, ύλικά και τρέζια, εν άτυπολοιόις και άποθήκη	»	2.268.058.40		38.625.543.60
Έλληνικόν Δημόσιον, άντάλλαγμα έπιτάξεων, ναύλο: κλπ.	»	10.108.663.80		
Ναύλο: εισπρακτέοι	»	2.268.058.40		
Λογοί Πρακτορείων και διάφοροι χρεωστικοί	»	10.108.663.80		
Ταμείον και Τροπέζα:	»	38.625.543.60		
Μετοχικών Κερδίων				
Μείον μετοχική μίμω έκδοθείσα	Φρ.	25.000.000.—		
» εν χαρτοφυλακείο	»	6.850.000.—		
μίμω εν κυλίεσφί	»	1.000.000.—	7.850.000.—	Φρ. 17.150.000.—
Αποθεματικών Κερδίων				
» Έκτακτων				1.230.199.95
Κρατήσεις εν ένεργημένω ζήμιας				70.614.15
Αυτοσφάλεια				161.290.—
Ναύλο: έπιτάξων προκαταβληθέντες				920.094.15
Σιδηρά ειστήρια Αμερικής				118.304.70
Μερίσματα παρελθ. χρήσεων μίμω ζήτηθέντα				24.204.45
Τραπεζών περιόχίμωσ				1.145.069.—
Υπερωκεανίοις Έγγλ. Ατμοπλόιας				42.343.25
Διάφοροι Άνοικτοί Λογοί				1.291.100.25
Έκχευμέτς Λογοί: Υπόλοιπον άξίας «Νέστορ», «Ποντοπόρος», «Ιωάννινα»				4.978.318.65
Προσωνοί Λογοί: Φέροι Δημόσιου				8.863.630.10
Μέρισμα Β' έξαμην. 1918				537.728.80
» 4000 Τρ. τίτλων πρς 46.50				1.886.500.—
Κέρδη και Ζήμια: Υπόλοιπον εις νέον.				186.000.—
				143.15

ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

Ἡ Λαϊκὴ Τράπεζα ἰδρύθη ὑπὸ τῆς Ἑθνικῆς
Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ ὑπὸ πολλῶν
ἄλλων κεφαλαιούχων

Κεφάλαιον Μεταχικόν Δρ. 6,000,000
Καταβεβλημένον > 1,500,000
Ἀποθεματικόν > 1,820,000

ΕΡΓΑΣΙΑΙ

- Ἡ Λαϊκὴ Τράπεζα πωλεῖ συναλλαγὰς πρὸς τὸ ἔξωτερον καὶ ἀγοράζει ἐπιταγὰς (chèques) ἐπὶ τοῦ ἔξωτερον
- Εἰσπράττει γραμμάτια τρίτων καὶ τοκομερίδια.
- Πωλεῖ καὶ ἀγοράζει παντὸς εἶδους χρονογράφα καὶ λαχειοφόρους ὁμολογίας.
- Κορηγεῖ δάνεια ἐπὶ ἐνεχίμῳ κοσμημάτων.
- Δέχεται καταθέσεις εἰς πρώτην ζήτησιν, ἐπὶ προθεσίμῳ καὶ καταθέσεις ταμιευτηρίου.
- Ἐν γένει δ' ἐκτελεῖ πᾶσαν ἐργασίαν τραπεζικῆς φύσεως
Γενικὸς Διευθυντὴς "Δ. ΛΟΒΕΡΔΟΣ

ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ

ΕΠΙΣΤΟΛΑ

ΠΥΡΟΣ □□□□

ΘΑΛΑΣΣΗΣ □

ΠΟΛΕΜΟΥ □□

ΣΥΝΑΠΤΟΝΤΑΙ:

Ἐν ΑΘΗΝΑΙΣ ὑπὸ τῶν κ. κ.

ΛΑΪΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ, Λεωφ. Πανεπιστημίου Τηλ. 4-00
ΜΠΙΦΘ & ΚΡΑΛΗ, ὁδὸς Καπνικαράς 7^α > 4-00
Α. ΔΕΝΑΣΑ & ΣΑΙ, ὁδὸς Σταδίου 11 > 4-00
Ν. ΘΩΜΙΔΗ, ὁδὸς Σταδίου 64 > -

Ἐν ΠΕΙΡΑΙΕΙ ὑπὸ τῶν κ. κ.

ΛΑΪΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ, Λεωφ. Μικρῆς Στοῦς Τηλ. 1-00
Κ. ΖΑΛΑΚΩΣΤΑ, Λεωφ. Σωκράτους 68 > 2-00
ΣΠΟΥΡΓΙΤΗ, ΠΑΡΡΗ & ΣΑΙ, Μικρῆς Στοῦς 24 > 2-00
ΑΒΕΛΑΦΩΝ ΣΑΡΑΝΤΗ, Μέγαρ. Σπυράκη > 2-00
ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ & ΔΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, Πλ. Καρλοπούλου 18
ΖΑΪΡΗ & ΠΟΝΤΙΚΟΥ, ὁδὸς Σκουφῆ 1 > -

καὶ ὑπὸ τῶν ΓΕΝΙΚΩΝ ΠΡΑΚΤΟΡΕΩΝ:

κ. κ. Ἀδελφῶν Δάνου & Λ'

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
Προμηθεύου 4

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ
Νικητῶν 8. Τηλ. 2-00

ΣΤΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΟΥ

Γ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

(42 - ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ - 42)

εὑρίσκεται πλήρης σειρά τοῦ «Νουμά» τῆς α' περιόδου, ἐκ τόμων 15.

ΚΟΛΩΝΙΑ ROYAL

Χημικὸν Ἐργαστήριον Ἀθηνῶν ΖΑΧΑΡΙΑ
ΟΔΟΣ ΕΥΡΥΠΙΔΟΥ

Ἀδελφοὶ Δάνου & Λ'

ΕΔΡΑ ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ἐν Ἀθήναις, Θεσσαλονίκῃ καὶ Πάτραις, ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ ἐν Καλάμαις, Λαμίας καὶ Νέῃ Ὑόρκῃ, ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΙ εἰς ἀπᾶσας τὰς πόλεις τῆς Ἑλλάδος.

ΤΡΑΠΕΖΙΤΑΙ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ:
ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεὶ ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
ἐν Θεσσαλονίκῃ ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΒΡΑΜ Η. ΑΜΑΡ

ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ:

ΔΙΑΚΟΜΙΣΙΣ, ΑΠΟΣΤΟΛΗ, ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΙΣ
ΚΑΙ ΑΓΟΡΑΠΩΛΗΣΙΑ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ
ΔΙΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΝ ΤΡΙΤΩΝ

ΔΑΝΕΙΑ-ΚΑΙ ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΑΙ ΕΠΙ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΤΩΤΙΚΩΝ.

ΝΑΥΛΩΣΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΙΣ ΙΣΤΙΟΦΟΡΩΝ

ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ

ΤΜΗΜΑ ΕΓΧΩΡΙΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ. Πιλοτησὶα τηλεγραφικὴ ὑπηρεσία ἐκ τῶν κέντρων τῆς παραγωγῆς τῶν τιμῶν σταφίδων καὶ σάκων. Διαρκὴς παρακαταθήκη σταφίδων, σάκων καὶ σάπωνος πρὸς πώλησιν διὰ λ/σμόν τῶν ἀποστολέων.

ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΙΤΙΣΜΟΥ ΕΠΑΡΧΙΩΝ. Παραλαβὴ καὶ ἀποστολὴ, μετὰ καταβολῆς τῆς ἀξίας αὐτῶν, ἀλεύρων, σίτου, ὀρυζῆς καὶ ἄλων ἐν γένει τῶν εἰδῶν τοῦ ἐπιτιτισμοῦ.

Γεν. Πράκτορες τῆς "ΠΡΟΝΟΙΑΣ",
Ἄνων. Ἐταιρείας Γεν. Ἀσφαλειῶν.

Τηλέφ. Πειραιῶς 1 87, Ἀθηνῶν: 15-57.

Τηλεγραφικὴ Διεύθυνσις:

Ἀδελφῶν Δάνου

Νεάνιδες! ἀπὸ 6 - 20 ἐτῶν.

Θέλετε νὰ εἰσθε ὑγιεῖς, νὰ διατηρῆτε τὴν ωραιότητα τοῦ σώματός σας, νὰ ἔχητε χάριν Παρισινήν; Ἀγοράσατε τὸν ὀρθοπαιδικὸν κορσέ

«Juvenil»

εἰς τὸν Φαρμακευτικὸν Οἶκον «ΑΡΕΤΑΙΒΙΟΝ», Ὀδὸς Σταδίου 44.

Ἐκεῖ θὰ εὑρῆτε ἐπίσης ὅλα τὰ μοντέλα τοῦ Δόκτορος Marquay τῶν Παρισίων εἰς πλουσίαν συλλογήν.

"ΠΡΟΝΟΙΑ"

ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ ΚΡΥΣΤΑΛΛΩΝ
ΥΕΛΟΠΙΝΑΚΩΝ ΚΑΙ ΚΑΒΡΕΠΤΩΝ

Γενικοὶ πράκτορες:

Ἀδελφοὶ Δάνου & Λ'

Ἐν Ἀθήναις, Προμηθεύου 4.
Ἐν Πειραιεὶ, Νικητῶν 8.

-ΤΥΠΟΣ-